Ar paſcha wiſuſchehliga Augſta Keiſara Alekſandera II. wehleſchanu.

Mahjas Weeſis.

Politiſks un literariſks laikrakſts.

45. gada gahjums.

Mahjas Weeſis ar peelikumeem makſà:

Ar peeſuhtiſchanu eekſchſemê:	Rigâ ſanemot:	Ar peeſuhtiſchanu ahrſemês:
Par gadu 3 rbl. — kap.	Par gadu 2 rbl. — kap.	Par gadu 3 rbl. 60 kap.
„ ½ gadu 1 rbl. 60 kap.	„ ½ gadu 1 rbl. — kap.	„ ½ gadu 2 rbl. — kap.
„ ¼ gadu 1 rbl. — kap.	„ ¼ gadu — 60 kap.	„ ¼ gadu 1 rbl. — kap.

Redakzija un ekſpedizija atrodas Rigâ,
Ernſta Plates tipo-litografijâ, burtu leetuwê un foto-kimigrafijâ pee Petera baſn.

Sludinajumi makſà:
10 kap. par weenas ſlejas ſmalku rakſtu rindinu, preekſchpuſê 30 kap.

Apſtellejumi uſ Mahjas Weeſi un ſludinajumi ſuhtami uſ ſchahdu adreſi:
Въ экспедицію газеты Маясъ Віасисъ, г. Рига. (Mahj. Weeſa ekſped. Rigâ.)

Mahjas Weeſis iſnahk weenreiſ nedelâ, trefchdeenâs. — Ar katru numuru iſnahk literariſks peelikums un katru mehneſi ſemkopibas peelikums.

Noſazijumi manuſkriptu eeſuhtitajeem:

Manuſkriptu eeſuhtitajeem japaſino redakzijai winu ihſtee wahrdi un adreſes. Manuſkriptus peeſuhtot jaeeſneedſ ari honorara peepraſijums un leelums (uſ paſcha manuſkripta). Rakſti beſ ſchahdas peeſihmes tiks uſluhkoti par tahdeem, par kureem honorars naw makſajams. Sewadrakſtu un zitu rakſtu honorars noſakams pehz drukatàm rakſtu rindinam, ſtahſtu pehz drukas lokſnem.

Honorari iſnemami arween tani gada zeturkſnî, kurâ rakſti nodrukati waj wehlakais tſchetru nedelu laikâ pehz notezejuſchâ zeturkſchna. Kas ſchini laikâ honoraru neiſnem, teek uſſkatits par tahdu, kas no honorara atteizees. Neiſleetotee manuſkripti neteek atpakal ſuhtiti, ne ari uſglabati.

№ 10. Rigâ, 8. martâ 1900.

Pirmàs gildes tirgona un dſimta goda pilſona M 505

J. W. Guſſewa

wisleelakà Kreewijas Bakuna tabakas fabrika Rigâ,

(firma dibinata 1852. gadâ),

peedahwà ſawus iſſtrahdajumus, kà:

greeſto Bakunu ſem etiketes **„kugis Nr. 8,"** un **Schwizentu** ſem etiketes **„jahtneeks"**

ar teizamu patihkamu ſmarſchu, no wislabakàs ſwaigas 1899. gada raſchojuma tabakas un luhdſ god. ſmehketajus pahrleezinatees no ſchàs fabrikas iſſtrahdajumu augſtà labuma.

Turklaht augſchminetà fabrika luhdſ, lai iſſargatu god. pirzejus no zitu fabrikantu maſwehrtigeem pakaldarinajumeem, kahdi ſenak parahdijuſchees, pehrkot greeſt wehribu ne tikai uſ etiketem: **„kugis Nr. 8"** un **„jahtneeks,"** bet **it ihpaſchi** uſ firmu **„J. W. Guſſew, Rigâ"**.

Pastahwigas muhscha rentes nodroschinaschana.

Personam, kuŗas wehletos, lai wiņu kapitals eenestu pastahwigus weenlihdsigus leelakus eeņehmumus, nekà tas eenes naudu zitur noguldot, eeteizams noslehgt muhscha rentu nodroschinaschanu ar **apdroschinaschanas beedribu „Rossija"**, zaur weenreiseju eemaksu schai beedribai.

Eestahschanâs wezums apdroschinamai personai	**55 g.**	**60 g.**	**65 g.**	**70 g.**	**75 g.**	**80 g.**
Jkgadejas muhscha rentejas	8,[illegible]%	9,44%	11,14%	13,46%	16,03%	17,[illegible]%

Schahdas nodroschinaschanas noslehgschana noder ari katra wezuma personu apdroschinaschanai, kuŗas stahw apdroschinataja aisgahdibâ, kà ari wezu ustizamu deenestneeku apdroschinaschanai un dauds zitos gadijumos.

Tuwakas siņas pasneeds pahrwaldê **(Sw. Peterburgâ, leelâ Morskaja № 37) Rigâ, generalagenturâ (leelâ Smilschu eelâ № 9)** un wisi beedribas agenti **wisâs eekschsemes pilsehtâs**.

Apdroschinaschanas beedriba „ROSSIJA".

Pamata un reserwes kapitals pahri par 35,000,000 rb.l.

Iſdewiba
iſmahzitees fotografeſchanu. (Skat. ſlud.)

K 819

Pehrle

A. S. Maikapara

tabakas fabrika

iſgatawojuſe jaunu ſorti papiroſus

„Pehrle", 10 gab. 6 kap.

Par ſcho papiroſu labumu luhdſ ikkatru pahrleezinatees. Dabujami wiſâs pahrdotawâs.

Paſcha magaſina:

Kalku eelâ, „Ileja" namâ.

Mahjas Weeſa Mehneſchrakſta

3. (marta) burtniza iſnahkuſe.

Saturs: Latweeſchu teatris. II. — Laukſaimneeziba Kurſemê. — Finſena dſeedeſchanas metode ar gaiſmu. — No eekſchſemes: a) Waldibas leetas. b) Baltijas notikumi. c) No zitâm Kreewijas wuſem. — No Rigas. — Grahmatu galds. — Kugneeziba. — No ahrſemem. — Teeſleetu nodala. — Uhtrupes (torgi). — Tirgus ſinas. — Telegramas. — Daſchadi rakſti: Par meleem ſadſihwê. (Turpinajums.) — Sihkumi.

Literariſkâ Peelikumâ: Pollice verso. — Atmina. — Bilde: Buhri Kolenſas kaujâ. — Dſejoli.

Semkopibas Peelikumâ: Kas kawè leelakâ mehrâ nodarbotees ar biſchkopibu? — Aſinu truhkums jeb aſinu kalſchana pee muhſu mahju lopeem. — Pahrſkats par laukſaimneeka darba lauku. (Turpinajums.) — Sihtumu nodala.

Laukſaimneeziba Kurſemê.

Sem ſchahda wirsrakſta Kurſemes kreditbeedribas wirstakſators, agronoms Blaeſe pehrn laidis klajâ grahmatu, kurâ pehz wisjaunakàm ſinam aprakſtits Kurſemes laukſaimneezibas tagadejais ſtohwoklis. Kaut gan ſtatiſtiſkais materials ir deeſgan prahws, tad tomehr, kà autors eewadijumâ norahda, tas naw wehl peeteekoſchs preekſch daſchu jautajumu iſſpreeſchanas. Weens no tahdeem jautajumeem ir maſgruntneezibas jautajums, kuru autors ſawâ grahmatâ tad ari atſtahjis neeewehrotu. Lai nu gan latweeſchi wairak intereſetos par maſgruntneezibu, tad tomehr zeram leeku neeſam tuwak eepaſihtees ar Kurſemes wispahrejeem laukſaimneezibas apſtahkleem, kahdi tee attehloti Blaeſes kga grahmatâ.

Daſchadi rakſti.

Par meleem ſadſihwê.

Seiboltu Jekaba.

(Turpinajums.)

I. Weikaliſkee meli. Katram ſihku tirgotajam Rigâ un zitur ir pahrdodamas tikai tàs wiſu labakàs ſihkes, wiſjaukakàs ſeepes un wiſſmalkakà ſahls, tihrs zukurs, kas zukurs. Drebbju weikalos dabujamas tihra linu audekla un wilnas drahnas un wai! tam kundſinam, kas ſazitu: te nu gan ir laba daka kokwilnas klaht un ſchinî drehbê naw no wilnas ne ſmakas! Tahda kundſina gan laikam kungs ilgi nezeeſtu ſawâ weikalâ, kas nepraſtu uſ to beſkaunigako ſawu prezi ſlawet. Waj kahds jau ir dſirdejis, ka tſchiganam un ſirgu mihtneekam buhtu kahdreiſ ari ſlikts ſirgs? Lai mozitais lopinſch lez waj trim kahjam, bet mihtneeks apgalwo weenadi: „Schis kumelinſch ir beſ ſehlera!" Un bulzineeki tirges ſtahw pee ſawàm kaſtem un kleedſ aiſſmakuſchi, ka wineem eſot no wislabakeem milteem zeptas wisgahrdakàs un wisleelakàs bulkas, lai gan bulkas par tahdu melu ſlawu ſaſkaituſchàs, ſaplaiſajuſchas un palikuſchas tumſchi melnas ſejâ un paſchâ leelajâ Rigâ eſot notizis, ka reiſ ſwirbulis norijis kapeikas baltmaiſi weenâ kumoſâ. Par tahdeem meleem mehs, — ja daudſ — tad paſmejamees un peemahnito wehl peeſobojam, ſazidami: „Kas neatdara azu, — atdara maku!"

Reiſam wajaga pat loti gudras galwas, lai iſdomatu tahdus melus, kas wislabaki „welk". Peemineſchu te noſtahſtu par drehbneeku ſazihkſti kahdâ Amerikas maſpilſehtâ. Weenâ eelâ nometàs uſ dſihwi diwi drehbneeki. Pirmais peeſtiprina wirs ſawa weikala durwim iſkahrtni ar uſrakſtu: wislabakais un wislehtakais drehbneeks ſchinî pilſehtâ. Otram drehbneekam ari ir gudra galwa un jau otru rihtu wina weikala durwis greſno lepna iſkahrte ar wirsrakſtu: wislabakais drehbneeks Amerikâ. „Mans kaiminſch ir mulkis!" noprezajàs pee ſewis pirmais drehbneeks un leek pagatawot iſkahrtni ar uſrakſtu: wislabakais drehbneeks paſaulê. „Manis nu winſch wairs newar ‚pahrſchaut'!" pirmais nodomà, bet ar leelu ihgnumu winſch otru rihtu laſa uſrakſtu wirs ſawa kaimina un lihdſzenſcha weikala durwim: ſche dſihwo wislabakais drehbneeks ſchinî eelâ! Un laudis ſmehjuſchees par pehdejà aſprahtibu un neſuſchi winam darbu gubu gubam.

Schahdus weikaliſkus melus ſauz muhſu deenâs par reklamu un tahdàm reklamam ari ſahk pilditees muhſu awiſchu ſludinajumu dala, tahdas reklamas karajas pilſehtâs logos, pee durwim, pee ſeenam, pee ſehtu ſtabeem. Jo ſmalkakus un aſprahtigakus melus weikalneeks prot iſdomat un patihkamâ kahrtâ laudim paſinot, jo wairak laudis pee wina pehrk un — wina pelna aug. Un tos tuhkſtoſchus un miljonus, ko weikalneeki par reklamam iſdod, tee tatſchu galu galâ ir jaſamakſà pirzejam — patehretajam. Bet nelaime naw wiſai leela. Nauda ſtaigà weizigaki no rokas rokâ un jo weikalneekam wairak patehretaju un pirzeju, jo lehtaki winam pateeſi eeſpehjams prezi atdot.

Reklama atkal pabalſta muhſu awiſes. Nemaſ mums nebuhtu ſpehjams par tik lehtu makſu, kà tagad, dabuht ſawas deenas un nedekas awiſes, ja reklamneeki winas nepalihdſetu uſturet ar ſaweem wiswiſadeem ſludinajumeem. Lai panemam tikai rokâ kahdu iſplatitaku awiſi un ſarehkinam, zik wina eenem par ſludinajumeem? Sanahk deſmiti un leelakàm awiſem pat ſimtu tuhkſtoſchi rubli (muhſu, latweeſchu awiſchu ſludinajumi gan tahdu ſumu neeeneſ. Red.), un labu daku no ſchis naudas ſamakſà weikalneeki par ſaweem reklamu meleem.

II. Peeklahjibas meli. Pahrejot uſ peeklahjibas meleem, lai pirms apzeram muhſu paraſto ſaſweizinaſchanos. Zik te ir ihſtas prezes un zik melu? Kur tikai laudis ſaſtopas un ſaredſas, mahjâs un zeemos, ſapulzês un weeſibâs, tur wiſur dſirdam ſauzot: labriht un labdeen! ſweiki un weſeli! Labdeenai ir ta noſihme: es jums wehlu labu deenu, tas ir tahdu jauku un preezigu deenu, ar kuru juhs meeſigi un garigi eſat apmeerinati. Loti jauks wehlejums, kaut tikai winſch nahktu no ſirds un buhtu pateeſs, ir tad mums peeteek, lai ari ſchi wehlejuma iſpildiſchanàs paleek liktena warâ. Bet waj naw teeſa, ka ſchos ſweizinaſchanas wahrdus iſrunajot, mehs beeſchi itin neka nedomajam, tikai iſpildam paraſchu, ko peeklahjiba no mums praſa. Peemineſim gadijumu, kad kahds malkas zirtejs, kam malkas pagale waj pahtagas kahts netihſcham no kunga meſcha uſ mahju lihdſi aiſwiſinajees, un winſch nu eet pee meſchkunga ſawu ſodu ſanemt, — waj ari wezos laikos, kad pagaſta puiſis teek paſinots uſ muiſchu no paſcha zeenigà, ka tam buhſchot japrezè wina iſtabas meita, waj ari jaeet ſaldatos, — kad nu nabaga ſodamee eet ſalihkuſchi un klanidamees pee ſawa ſoga un ſweizina: „labdeen, zeenigais ſchehligais!" — waj tad man wehl japeemin, ka tee jau ir balti meli. Ja teeſajamais eekſchâ eedams ſazitu: „Lai wilks juhs parautu!" waj

Zik gruhti zeen. autoram nahzees sadabuht droschas statistiskas sinas, redsams no tam, ka pat Kursemes wispahrejais leelums skaidri wehl naw sinams. Us scho jautajumu, pehz daschadeem awoteem, war dot dewinas atbildes. Pehz Peterburgas zentralstatistiskàs komitejas sinam Kurseme aptwer 23,304,55 kwadratwerstes jeb 475,61 kwadratjuhdsi jeb ari 2,427,653 desetinas. No schàm ir 667,500 des. aramas semes, 736,403 des. pkawu un ganibu, 785,188 des. mescha, 30,990 des. zitadas derigas semes, 207,554 des. neleetojamas semes. Schee skaitli nemti no septindesmiteem gadeem un tagad war rehkinat, ka us pkawu un ganibu rehkinu druwas buhs peeauguschas par kahdeem 35%.

Kas sihmejas us schàs semes ihpaschneekeem, tad no tàs peeder ap 22% (muischas un meschi) kronim, 40% priwateem, 37% krona un dsimtsemneekeem, 1% basnizam, pilsehtam un t. t.

Pee 648 priwatmuischam, kuras kopà aptwer 979,705 desetinas, mescha seme gandrihs tikpat leela kà druwas, pkawas un ganibas kopâ; no 525,318 desetinas leelàs krona semes 357,967 des. ir mescha seme, tà tad ⅔ no kopleeluma. Pa 26,864 semneeku mahjam kopâ isnahk 898,249 des., no kuràm 398,197 des. ir druwas un 431,176 des. pkawas un ganibas. Basnizam peeder 11,454 des., kurâ skaitâ warbuht gan naw eerehkinatas basnizas semneeku mahjas.

Priwatu muischu zaurmehra leelums pehz augschejàm sinam Kursemê ir 1512 des., pee kam gan naw japeemirst, ka daschas muischas ir milsiski leelas: kà Dundanga 66,700 des. (bet to starpâ 25,000 des. neaugligas sila semes), Pope 46,500 des. (21,900 des. sila), Puseneeki 19,500 des., Leel-Ezawa 18,400 des. un z.

Kas sihmejas us jautajumu, kura muischa sauzama par leelu, kura par masu, tad to war isschkirt tikai eewehrojot weetejos saimneezibas apstahklus. Saksijâ peemehram 240 hektarus (gandrihs tikpat desetinas) plaschas muischas teek usskatitas par leelàm; Franzijâ pee leelàm muischam jau peeder, kuras 100—300 hektarus; Belgijâ muischu zaurmehrs naw leelaks par 40—60 hektareem; ap Walensiju, kur plaukst sihdkopiba, ar 10 hektareem jau teek usskatits par bagatu. Spreeschot nu pehz saimneezibas apstahkleem Kursemê, pee masàm muischam buhtu skaitamas tàs, kuràm ir lihds 1000 des. semes un kuru saimneezibas wadischana atrodas pascha ihpaschneeka rokâs, ar 2500 pee widejàm, kur jau wajaga isglihtota pahrwaldneeka, un lihds 7000 des. pee leelàm, kuras prasa sareschgitaku pahrwaldischanu. Wispahrim Kursemê no weena zentra reti kad teek wairak par 300 desetinam pahrwalditas un par Kursemes normalu leelsaimneezibu war rehkinat kahdas 200 desetinas druwas, pee kam wehl nahk daschada leeluma pkawas un ganibas.

Krona muischas zaurmehra leelums ir 270 des., un nomas 617 kap. par desetinu; 1895. gadâ kronis wismas no 54,000 desetinam raschigas semes eenehma 333,287 rbl.

Semneeku mahju zaurmehra leelums ir kahdas 40 desetinas, retim masaks par 20 desetinam un meschainos apgabalos ar plaschàm ganibam daudskahrt pahraks par 100 desetinam. — Semneeku mahjas us muischu semes esot loti masâ skaitâ un tad ari masakas par ihstenàm semneeku mahjam. Turpretim us kronu muischu semes, bes ihstenàm semneeku mahjam, esot leelaks skaits masaku saimneezibu.

Kursemes eedsihwotaju skaits istaisa 671,864, no kureem 491,438 nahk us laukeem. Ik us kwadratkilometri (⁹⁄₁₀ werstes) nahk gandrihs 28 (27,9) eedsihwotaji. Schis skaits ir deesgan mas; tikai Somijâ tas nekur neteek sasneegts, kamehr Prusijâ tas wiszaur ir dauds leelaks. Sihmejotees us wispahrejo lauschu skaitischanu no 1881. g. (kura gan naw pilniga, tapehz ka ta Ilukstes aprinki neisdewàs) lihds 1897. gadam autors atrod, ka Bauskas un Talsu aprinkos lauzineeku skaits gahjis masumâ, kamehr zitos aprinkos tas palizis waj nu gandrihs nepahrgrosits waj ari masleet peenehmees. „Kaut nu gan azîs krihtoschi masais eedsihwotaju kopskaita peeaugums naw nekahds labs fakts," autors saka, „tad wehl jo behdigaki ir, ka lauzineeku skaits tikai Wentspils, Tukuma, Aisputes un Kuldigas aprinkos palizis gandrihs nepahrgrosits un pahrejos 6 aprinkos pat wehl pamasinajees." Te nu gan waretu eebilst, ka no 1863. g. lihds 1881. g., kad semkopiba bija eenesiga, schis skaits neween ari loti mas peeauga, bet daschos aprinkos tapat gahja masumâ. Tà peemehram Tukuma un Kuldigas aprinkos lauzineeku skaits 1863. gadâ bija leelaks, nekà 1881. gadâ.

Tad autors deesgan sihki apluhko Kursemes geologiju, orografiju un hidrografiju (kalnu un uhdenu aprakstu), semes wehrtibu semkopibas sinâ un klimatu.

Kas sihmejas us dselszekeem, tad Kursemei agrak bija tikai 184 werstes dselszeku, bet tagad, pehz Tukuma-Wentspils un Leepajas-Aisputes dselszeku atklahschanas, tai jau ir 337 werstes dselszeka. Schoseju ir loti mas — tikai 85 werstes, — tà ka ik us 1000 kwadratkilometru nahk tikai 4 kilometri schoseju, turpret Riht-Prusijâ 142 un Hannowerê pat 329. Agrak slawetee Kursemes leelzeli no 1888. un 1889. sahkot (kad ari zelu pahrraudsibâ nahza pahrgrosibas), pehz autora domam, labuma sinâ gahjuschi us leju. No I schkiras (24 pehdas plati) leelzekeem Kursemes ir 2889 werstes, no otràs schkiras (21 p. pl.) 2018 w. un no III schkiras (18 p. pl.) 2099 w., kopâ 7101 w. (eerehkinot schosejas) jeb 5002 werstes, atskaitot III schkiras zelus, par kureem noteikumos par zelu ustureschanu no 1870. g. teikts, ka tee jaustura tahdâ stahwoklî, ka pa teem war braukt. Seemel-Wahzijâ schoseju garums ween gandrihs tik leels kà Kursemê I un II schkiras zelu garums.

Tà tad nemas newar apgalwot, ka satiksmes apstahkli Kursemê buhtu nes kahdi labee, kaut gan preeksch walsts dascheem ziteem apgabaleem, kà peem. kaiminu Kaunas gubernas tee jau gan waretu buht waj nesasneedsami ideali. — Ar uhdens zekeem Kurseme wahji apgahdata, jo Daugawa, buhdama robeschupe, apbraukajama tikai pawasaros; kahrteja, deesgan eewehrojama wesumu iswadaschana noteek tikai starp Emburgu un Rigu.

Pasta un telegrafa staziju Kursemê ir 46 (tà tad ik us 500 kwadratwerstem weena), kamehr priwato telefonu tihklim ir 316½ werstes garums.

Wedama maksa pa semes zekeem wisur naw weenada, zaurmehrâ ta grosas starp 0,18 un 0,35 kapeikam par pudu un wersti, bet nekur neschkuhk semak par 0,10 kap. Ja nu pehdejo zenu peenem, pee kahdas gan laikam ari turas us leelakeem attahlumeem, tad ar weenu sirgu 2 birkawus wedot buhtu jamaksà ik pa wersti 2 kap. jeb par weenu puhru rudsu (3 pudeem) ik pa 10 werstem no tirgus atstatu buhtu jasaudè 3. kap. no zenas, kuras buhtu jaisdod par weschanu.

Sinas par Kursemes labibas zenam autoram bijuschas peeejamas gandrihs par 60 gadeem, t. i. no 1840. g. lihds 1898. g. Wissemakà rudsu zena, kahda ne preeksch ne pehz tam nebija peeredseta, bija 1849. un 1850. g. — puds rudsu tad maksaja 34 kap. Rudsu wisaugstakà zena — 157 kap. pudâ — sasneegta 1880. g., un augstakà gada zaurmehra zena — 139 kap. — 1868. g., kursch bija sauss un neraschigs. Rudsu zenas wispahrim zelas us astondesmito gadu sahkumu, lai tad wehlak, tikai 1891. un 1892. truhkuma gados uskawetas, tikpat pastahwigi schluktu us leju. 1840—44. gadam par rudseem zaurmehrâ maksaja 55,2 kap. pudâ, un 1894—98. g. 63,4 kap. (1896. g. puds rudsu zaurmehrâ ari maksaja 56 kap.)

Tà tad mehs pehz wairak nekà 50 gadeem esam atkal nonahkuschi pee wezajàm labibas zenam, kaut gan naudas wehrtiba kluwuse daudz semaka un winas pehrkamà spehja wairs naw tik leela, tà ka wisas zitas prezes, kahdu sem- kopim wajaga, kluwuschas dahrgakas. Un pee tam wehl peeweenojas daudz dahrgaka labibas raschoschana, jo darba spehka alga ir daudz daudz leelaka, nekà 50 gadus atpakal.

(Turpmak beigas.)

Latweeschu teatris.

II.

Par weenu no latweeschu teatra galwenajeem usdewumeem wehl arweenu paleek, peewilkt jo leelâ skaitâ publik[u]. Latweescheem wajaga teatra mahkslu paschu eemihlet. Leela[kà] daka israhschu, leelakà daka israhditaju, leelakà daka lugu wehl atrodas mahkslas sinâ us wisai semas attihstibas pakahpes. Wehl ir dascha laba latweeschu nomale, kas teatri nepawisam naw redsejuse. Tur tad wairak apgaismoto tauteeschu usde[wums] par to gahdat, ka tik isnahk teatris, lai nu wi[s]... kahds. Eesahkums schahdàm leetam mehds buht deesgan sposchs: noteek kaut kas jauns, ko laudis grib redset. Be[t] kad nu schahdi rihkojumi ir redseti, tad eestahjas wehsum[s]. Ja tad teatris grib us preekschu pastahwet, tad tam wajag[a] luhkotees pehz lihdsekleem, kas publiku sewischki peew[ilk]. Schahdâ stahwoklî atrodas ikweens no pastahwoscheem latwee[]schu teatreem; schahdâ stahwoklî atrodas ari wiswezakais un wisleelakais latweeschu teatris, Rigas latweeschu beedribas teatris.

Waj tas naw behdigi? Nepaleek neweenas latweeschu teatra eestahdes, kur waretu weenigi us to luhkotees, kà arween wairak pazeltu teatra mahkslu un dramatisko rakstneezibu. ... war nopihtees gadu desmiteem us weetas, kamehr kultura[s] pasaule nesin kur us preekschu aisgahjuse. Waj sche muhs[u] sewischki apstahkli naw nopeetnis kaweklis wispusigai atti[h]stibai? Waj sche pateesi nebuhs jameklè lihdsekli kopâ, lai j[o] weenu latweeschu teatra eestahdi nostahditu tahdâ stahwokli, ka ta war netrauzeti peekopt un attihstit mahkslu?

Jau weens skats us latweeschu teatros israhditàm lugam war leezinat, ka tik behdigi ar latweeschu teatri wis nestahw. Ja tur ar labàm sekmem war israhdit daschas Schekspira, Sudermana, Ibsena lugas — ko tad wairak war gribet! Ari wisleelakee un wisslawenakee teatri pasaulê nepasihst lugas, kas mahkslas sinâ buhtu pilnigakas, kas no israhditajeem prasitu leelakas mahkslineeka spehjas. Tad jau latweescheem war rahdit pilnigi bes bailem, ka teatri paliks tuksch[i] tos mahkslas augstumus, kas teatra mahkslâ sasneegti.

Bet kapehz tad jakeras pee tahdàm leetam, kà „Zel jums ap semes lodi", lai teatris tiktu pee naudas? Waj s[ch]... dsibas par to, ka mahkslas sinâ wisadi kreetnàm lugam ... mas zeenitaju, pateesi nedibinatas?

Sawi eemesli schahdai rihzibai un schahdàm suhdsib[am] ir tomehr. Wispirms ir sinams, ka tà sauktajàm klasiskaj[àm] lugam ir mas publikas. Schekspira „Hamletam", Schille[ra] „Orleanas jaunawai" naw latweeschu teatrî daudz publik[as]. Schais lugâs wehl ir sawa daka romantisma. Pee ihsti k[la]sisku lugu israhdischanas is greeku waj frantschu klasiz[isma] laikeem latweeschu teatris naw domajis un nedomà ker[tees]. Ir paredsams, ka puhles, kas japeeleek pee schahdu lugu p[ee]dsejoschanas un israhdischanas, nekahdâ sinâ neatmaksa[tos]. Waj tas neleezina par latweeschu publikas wisai semo mahksl[as] attihstibu?

Ja schahda leeziba us klasisku lugu pamata jaisdod p[ar] latweescheem, tad tahda leeziba jaisdod us ta pascha pama[ta] ari zitàm kulturas tautam. Wisur, ari paschos slawenaka[jos] teatros, eet klasisku lugu israhdischana masumâ, un greeku u[n] frantschu klasisko lugu israhdes tur parahdas kà sewischki ... tumi. Kà tas nahk? Waj attihstiba wispahri sahk eet atpakal...

tad ta buhtu leela rupjiba, bet — pateesiba, kas nahk ihsti no paschas sirds. Es peewedu schos druszin spilgtakos peemehrus, lai mums schi starpiba jo gaischaki buhtu redsama, ka sweizinajumu wis nenoteiz muhsu sirds juhtas, bet peeklahjibas prasiba. Un katris no mums ir daudskahrt redsejis un dsirdejis, ka diwi preteneeki sateekotees, nesaka wis: „labdeen un sweiks", bet parahda weens otram — mehli. Ja, ta ari ir sasweizinaschanàs un loti pateesa turklaht, lai gan breesmigi rupja un pretiga parastai peeklahjibai.

Kad Arwida kungs teek eepasihstinats ar Zezilijas jaunkundsi, tad winsch preezajas un wina preezajas loti. War jau notikt ari, ka schoreis schee abi diwi pateesi preezajas, bet swescha naw ari ta leeta, ka mehs teekam eepasihstinati ar mums pawisam weenaldsigeem un gadijumâ pat ar mums pawisam pretigeem zilwekeem, bet peeklahjiba no mums prasa, lai mehs par to „preezajotees". Ja nu weens zilweks tà apnemtos un weenaldsigam zilwekam sazitu taisni azîs: „Mans kungs, mana jaunkundse! (Tas nu buhtu atkal meli, jo „mans" un „mana" schee zilweki nemas naw!) Bet lai nu kà! Ja sazitu taisni: „Tas man pawisam weenalga, waj es juhsu wahrdu sinu, waj ne!" — un ja uj pretiga zilweka, no kura tam pahrrotschis sinamas daudz neglihtas leetas, kuras tikai tamdehk soda likuma sobeem pasprukuschas, ka tàs winam naw skaidri peerahdamas, ja tahdam zilwekam sazitu azîs: „Mans kungs, man loti schehl, ka man ar jums jaeepasihstas!" Waj tad tuhlin daudz wahrnas schim pateesibas leezineekam nekristu azîs, brehkdamas: „Tas ir weens rupjsch un neisglihtots zilweks! Ahrâ ar to is muhsu beedribas!" Tamdehk jasargajas no meleem, bet daschreis wehl wairak no pateesibas neweetâ. Tà kahds profesors bahrgi sarahjis nepaklausigos studentus schahdeem wahrdeem: „Mani kungi! Tahdi kungi, kà juhs, mani kungi, neesat nekahdi kungi, mani kungi!"

Jaunawam nedrihkstam prasit, zik winas ir wezas, bet peeklahjigs zilweks drihkst tikai jautat: „Zik jaunkundse ir jauna un waj wina us rudeni jau neees galwas skolâ jeb mahzibâ!"

Kad weesos sabraukuschi garlaizigi zeemini un beidsot, beidsot wini taisas braukt mahjâs, tad mahjas mahte peeklahjibas dehk wehl jautà: „Waj zeemini jau taisas mahjâs braukt? Lai nu weens saka, tik ahtri, itin kà uguni buhtu eenesuschi! Paleekat, jel paleekat brihtinu, laiks aistezeja tik omuligi, tik nemanot . . ." Un mahjas tehws apspeesch schahwas un saka: „Ja, ja, paleekat wehl brihtinu, mahja naw sakis!" Tad loti patihkami, ja dsimtâ ir peezi gadi wezs behrns, kam wehl brihw pateesibu sazit: „Zeema onkuli, brauz nu reis projam, mums nahk meegs!"

Noteekot ari tà, ka kahds wihksch kahsu waj krustibu godu un peeklahjibas dehk saluhds wisus radus un draugus, zik Deews dewis, bet klusumâ saweju starpâ saskaita, ka Jahna un Petera jau nu nebuhs, kà likts, bet par Dahwi un Sprizi wis newar buht tik droschs, tamdehk tee jaskaita abi par weenu. Bet kad wehlak sateek tos neatnahkuschos un negaiditos weesus, kà tad mahk pahrmest: „Kamdehk un kapehz tu nenahzi?

„Mehs brango teku nokahwàm
Un tewi mihki gaidijàm!"

Te es atzeros kahdas saimes mahtes, kas sazit mehdsa: „Paldees tam zeeminam, kas atnahzis; simtu paldees tam, kas neatnahzis!"

Dascham labam no mums wehl buhs atminâ masatnes gruhtumi ar usrunu „tu" un „juhs". Es wehl atzeros sehna, gluschi jaunu gados, kad tas jau bija norazis un sadedsinajis wairak ahbezes, nodewa grahmatu mahzitees skolâ. Skolotajs gadijàs tuws radineeks un to sehns pehz sirds patikas tutukoja. Otru gadu jau sehns atradàs draudses skolâ un jaunais skolotajs winu pamahzija, lai winu tas nesauzot wis par „tu", bet par „juhs". Sehns sawas teesibas aisstahwedams eebilda: „Kad juhs abi ar wezo skolotaju esot kopâ, tad nu gan, sinams, juhs esat juhs, bet tu weens pats tatschu esi un paleez tu un tu!" „To prasot peeklahjiba!" sehnam laipni paskaidroja, bet winam tomehr paspruka: „Tad jau tee ir meli! Kà nu tu weens pats wari us reis buht wairaki juhs!" Nu laipnais skolotajs gari un plaschi isskaidroja wisu, kas peeder pee leetas, no ka sehns tikdauds patureja, ka, ja kahds zilweks jagodà un jazeeni, tad jasaka „juhs". Sesideenâ us mahju ejot sehnam leela galwas lausa, kà lai nu sauz tehwu un mahti? Mahjâs sehns dehwè mahti pirmo par „juhs", bet mahte sawâ steigâ ta nemas neewehro. Sehns eet un sauz tehwu asaidâ: „Teht, lai juhs nahkot ehst!" Tehws apskatas wisapkahrt, tad usbrehz: „Puika, ko tu te muldi! Kas tee par juhs? Es tatschu te ejmu weens pats!" — „Teht, juhs manis nesaprotat . . ." tà sehns grib iskrawat sawu jauno gudribu, bet tehws pazek tà sihmigi roku un eesauzas: „Ak tu weens rakars! Schis man jau to skolâ eemahzijees, ka es nesaprotot! Pagai' tu man!" Sehns spruhk projam, bet tehws winu smeedams notwer, jo bija jau nomanijis dehla nesapraschanu. „Tew tehws un mahte jazeeni un jagodà gan, bet par „juhs" naw jasauz", tà sehnam atkal tehws paskaidro, bet sehns pee sewis nodomà: „Te lai wilks teek gudris, ne es! Te tew weens zilweks jagodà un jasauz par „juhs", te atkal par „tu".

Tà beeschi gadas dsihwê, ka gluschi labâ nodomâ ... pasinu par „tu" sauzot tewi notura par rupju un usma[hzigu], bet leeto tu atkal usrunu „juhs", tad tewi sauz at... par lepnu.

Tahdas jukas wezàm tautam newareja zeltees, teem ... tiksmê starp augsteem un semeem bija leetojams weenigi „tu". Mums latwjeem wehl tà puslihds tee paschi diwi: „tu" un „juhs", bet wahzeem wehl leelaku putru peeklahjiba isbrid[ina] ar saweem: du, er, ihr un sie.

Katru wehstuli parasti sahk ar usrunu: Mihlais draugs, dahrgà draudsene, augsti zeentjamais kungs, debeschkigà jaunkundse. Waj tas katrâ gadijumâ ir pateesiba? Te wairak eewehro, ko peeklahjiba no mums prasa, newis muhsu pa[]teesàs juhtas. Nemas jau negribu leegt, ka pasaulê truhktu buhtu mihku draugu waj dahrgu draudsenu, kas dascham labam maksà pateesi dahrgu naudu.

Wehl peeklahjiba prasa, ka tehwam un mahtei brih[w] tikai azis sazit, ka winu dehli un meitas ir tee skaista[kee], gudrakee un rahtnakee wisâ pagastâ, lai waj pateesiba buhtu, ka schis delweris gan melnajam kungam no rate[em] iskritis.

(Turpmak beigas.)

Sihkumi.

Muhscha garums pee putneem. Lihds s[chim] wispahrigi tika peenemts, ka no wiseem putneem krauk[lis] sasneedsot wisgarako muhschu un ka winam schinî sinâ lih[dsi]najotees tikai karaka ehrglis. Bet tuwak ismeklejot israhd[ijees], ka schis domas naw pareisas. Tuwakeem ispehtijumeem ... tik jozigi panahkumi, ka wisgarako muhschu spehj nodsih[wot] tahds putns, no kura to neweens nedomàs — ta ir m[usu] mahjas soss. Tizis ispehtits, ka soss spehj aissneegt ... rojamu wezumu lihds 80 gadeem. Protams, ka sch[i] wezene gan wairs nedrihkstetu us galda rahditees ... weidâ. Puhzes wezums tika peenemts us 68 gadeem, tikai nahza kraukls ar 50 gadu wezumu un ehrglis ar ... muhscha gadeem. Tà tad soss spehj pahrdsihwot wisw[ezako] putnu wehl 12 gadus. Intereſanti pee tam ir, ka ... wezakee no scheem tschetreem putneem ir seeweeschu dsim[uma]. Kà sinams, tad zaur statistiku esot peerahdits, ka wisp[ahri] ari pee zilwekeem seeweeschu dsimums sasneeds daudz i[lgaku] muhschu nekà wihreeschi. Waj gan tas buhtu wisp[ahrejs] dabas likums?

Waj tagadejàs kulturas tautas pateesi stahw isglihtibâ semak, nekà reis greeki un frantschi?

Pehz isglihtibas augstuma sche gandrihs welti prasit: ka klasiskas lugas wispahri tagadejâ kulturas pasaulê arweenu wairak top atmestas, tas ir sakts. Ja tas ir sakts, tad tur wajaga buht saweem nenowehrschameem eemesleem. Ja tas tà, tad ari latweeschu teatris newarès no schi sakta iswairitees. Klasisku lugu israhdes mas apmeklè, tàm ari us latweeschu skatuwem, kur tàs nesen parahdijàs, ir jaeet masumâ, un tas wehl nebuht nenosihmè, ka latweeschi paleek attihstibâ zitàm tautam pakalâ. Ta ir weena no parahdibam, zaur ko sihmejas tagadejà attihstibas gaita.

Un par attihstibu tatschu buhs galâ jasaka, ka ta weenumehr eet us preekschu, ihpaschi ja paturam azis tos gadu simtenus, kas pagahjuschi no greeku un frantschu klasiskà laikmeta. Ja kahds gadu desmits paeet atpakalrahpulibâ, tad tomehr tee gadu simteni nebuhs pagahjuschi, zilwezes attihstibai us preekschu newirsotees. Klasizisms tà tad wairs newarès noderet par attihstibas, isglihtibas mehrauklu. Ja tad attihstiba gahjuse us preekschu un klasizisms pamasam issuhd, tad attihstiba ir dabujuse zitus pamatus, nekà winos klasizisma laikos. Kà tas lai ari zitadi waretu buht? Wisa kulturas pasaule ir dabujuse pawisam zitadu isskatu, mahjas, zeki, lauki, pilsehtas un zeemi ir pawisam pahrwehrtuschees, pat juhras, upes un kalni naw wisur palikuschees sawâ weetâ, — un zilweku attihstibai wehl buhtu tee paschi pamati, winu isglihtibai ta pate mehraukla! Ne gadu simteni ween muhs schkir no senakeem greekeem un ari no senakeem frantscheem, bet mehs dsihwojam gluschi zitâ pasaulê, nekà wini.

Klasiskà kultura pamatojas us personisku padewibu tam, kas top atrasts par daiku, us ahrejas zeenibas un formas aristokratisku sajuhtu. Ideals samehrs un daikums wisâs preekschmetu dalâs, zehlums, kas jaapskata un jaapbrihno — to prasa klasiska mahksla. Tur nodibinas daikuma ideali, kam paklausigi japadodas; pascha sajuhtam wajaga weidotees un kahrtotees pehz scheem idealeem. Te walda aristokratiski prinzipi.

Jau kristiga tiziba bija scheem prinzipeem preti. „Ko juhs esat darijuschi weenam no maneem wismasakajeem brahkeem, to juhs esat man darijuschi", sazija Jesus Kristus. Schee wismasakee brahli dabù eewehribu; winu dsihwei, winu personiskàm juhtam ir tahds pat swars, kà kaut kura zilweka, ari ta wisaugstakà, wiswairak mahzità un isglihtotà, dsihwei un juhtam. Ne preeksch tam wini ir, lai wini paklausigi un padewigi peeweenotos usstahditeem preekschraksteem un idealeem, bet wini ir jaeewehro, kahdi wini ir, un wineem par labu ir kas darams. Sche pahrgrosas wiss sadsihwes un ari wiss mahkslas pamati. Personistàm, subjektiwàm juhtam ir pilna wehrtiba; tàm naw wajadsigs, pee kahda sewischka daikuma ideala eepreeksch noskaidrotees. Nu mahkslai atwehràs wiss dsihwes plaschums; ta nebija wairs saistita pee kahdeem abstrakteem idealeem, schaurâ deewu, waronu un daikuma pasaulê.

Tomehr lihds ar kristigas tizibas parahdischanos wehl nebija gahsti wezee deewi. Tautas, kas bija attihstijuschas klasisko kulturu, nesaudeja sawu sawadibu; tàs gahdaja, ka aristokratiskà klasizisma prinzipi isplatijàs ari pee zitàm tautam. Tee tur isplatijàs lihds ar isgtihtibu, ko weenigi no schim wezasàm tautam sawâ wispilnigakâ weidâ wareja mantot. Sewischki sagatawotu semi atrada klasizisms un aristokratisms pee tàm tautam, kas zaur dascheem peemaisijumeem izzehlàs no senajeem romeescheem, greeku kulturas teescheem mantineekeem un winas konsekwenteem tahkak attihstitajeem wisâs walsts un sadsihwes formâs. Tà wehlakos gados redsam klasizismu plaukstam ihpaschi romanu semês: Italijâ, Franzijâ, Spanijâ. Sche ari kristigajai mahzibai wajadseja atwehrtees mantotajâs klasiskajâs formâs. No schejeenes klasizisms isplatijàs ari pa zitàm tautam, lai gan tas, buhdams sweschas dabas, neaisnehma tautas garu.

Klasizismam tikai tad bija eespehjams sekmigi preti stahtees, kad tika pee wahrda pawisam jaunas tautas, kam bija pawisam zitada tautiska sawadiba. Tee bija germani, tad, paschos jaunakos laikos, slawi. Schee kristigas tizibas leelee prinzipi pabalstijàs us tautas sawadibam, aisnehma wisas tautas dalas un nodibinaja attihstibu pawisam us ziteem pamateem. Zeenibu pret katru personu, pret katras personas dsihwi, juhtam un gribu isplatijàs sadsihwê un wisos zenteenos daschdaschados arodos. Schee kristigee, ar masakajeem brahkeem sakarâ stahwoschee prinzipi israhdijàs par dsihwibas spehjigeem, par tahdeem, ko pate dsihwe pabalsta un pilda ar spirgtumu un spehku.

Scheem pascheem prinzipeem ir padots jaunlaiku teatris. Tee sche parahdas us diwàm pusem. Pirmkahrt redsam, ka wisâs malâs ruhpejas par teatra israhdem preeksch paschas tautas, preeksch winas masak attihstiteem lozekleem. Us to dsenas wairak attihstitee, isglihtotee sadsihwes darbineeki, us to dsenas waldiba. Leelakàs pilsehtàs, kur masak isglihtoto, weenkahrschu strahdneeku ir wairak kopâ, atwer tautas teatrus ar waldibas pabalstu. Otrkahrt ari leelajeem, ilgak pastahwoscheem teatreem neatleek zits nekas pahrak, kà atspogukot laika intereses. Un tàs sewischki grosas ap masajeem brahkeem, ap weenkahrscho, neisglihtoto tautu. Israhdija Tolstoja „Tumsibas waru", Hauptmana „Wehwerus". Un schis israhdes bija ihpaschi tàs, kas greesa us sewi wehribu, kas apsihmeja teatra mahkslâ soli us preekschu. Pee schi soka war buht ir augsts, ir sems, wiss to sapratis.

Schis ir jaunakais attihstibas posms teatra mahkslâ. Gaischi redsams, ka pee ta peeweenojotees naw jaatstahj tauta, masak isglihtotee ahrpusê. Tà tad teatris preeksch neisglihtoteem, teatris, kur atspogukojas neisglihtoto dsihwe un intereses, ir taisni ari tas, kur war parahditees teatra mahkslas un dramatisktàs literaturas wisjaunakee panahkumi. Tad nu latweeschu teatris un ari Rigas latweeschu beedribas teatris, lauschu pulkus preeksch sewis eeguhdams, war lihds ar to stahwet us wisaugstakàs mahkslas attihstibas pakahpes. T.

Finsena dseedeschanas metode ar gaismu.

Dr. med. G. Beldau.

I.

Ka saules gaismai ir saws eespaids us dsihwo radibu, to sina ikweens. Bet kà ihsti schis eespaids isskaidrojams, par to lihds schai deenai wehl waldija pilniga nesinaschana. Lai schinî jautajumâ panahktu daudz mas skaidribas, tad 1896. gadâ Kopenhagenê nodibintajàs beedriba, sastahwoscha is uniwersitates profesoreem un privatlaudim, kura atklahja tà dehweto „Medicinske Lysinstitut". Schis instituts ir sinatniskà eestahde, kuras mehrkis pastahw eeksch tam, „ispehtit gaismas eespaidu us dsihweem organismeem ar to galwenako noluhku, lai gaismu waretu isleetot ahrstneezibâ kà dseedeschanas lihdsekli". Instituts ir eedalits diwàs nodalàs, proti laboratorijâ un kliniká, un wina preekschgalâ stahw profesors Finsens. Eestahde teek ustureta no danu walsts, Kopenhagenes pilsehtas un kahda Karlsberg fonda. „Finsena instituts" ir tagad pasihstams jau wisâ pasaulê. Jauno ahrsteschanas metodi ar gaismu nosauz par „Finsena fototerapiju". Scha gada „Therapeutische Monatshefte" janwara burtnizâ Finsena asistents Dr. W. Bie's pasneedz garaku apzerejumu, kursch muhs eepasihstina ar Finsena atradumu.

Kad saules gaisma spihd zaur kantainu, slihpetu stikla preekschmetu, peem. prismatu, tad redsam to sadalamees wairakàs jaukàs krahsàs. To isskaidrojamees tahdâ kahrtâ, ka saules gaisma naw weenada sastahwa, bet ta pastahw is daschadu staru sakopojuma. Zauri speeschotees slihpetam stiklam schee stari teek daschadi lausti un isklaideti. Tà ka katra staru schkira rada sawu ihpaschu krahsu, tad ari sadalita saules gaisma wairs naw balta, bet raiba. Katram pasihstamas ir warawihksnes krahsas. Ari pehdejas zelas no ta, ka saules gaisma lauschotees zaur gaisâ peldoscheem uhdens pileenineem top sadalita sawos sastahwa staros. Pee warawihksnes jeb tà dehwetà „saules spektra" isschkiram no augschas us apakschu slaitot sekoschas seschas krahsas: sarkans, oranscha, dseltains, salsch, zils, wiolets. Kad wisas schis krahsas sakopojam zaur kahdu zitu stiklu, tad isnahkums ir atkal balta gaisma. Pamata krahsas saules spektram ir sarkans, dseltains un zils un is scho trihsu krahsu maisijuma izzelas wisas zitas krahsas. Bez tam mehs sinam, ka sarkanee stari ir tee, kuri krihtot zaur stiklu wismasak teek lausti, bet wioletee wiswairak. Preeksch mums schinî weetâ peeteek ta pahrleeziba, ka saules gaisma pastahw is wairakàm dalam jeb daschadeem stareem un ka katrai staru schkirai ir sawa raksturiga krahsa.

Jo projam mums wehl jaeewehro, ka saules gaismai ir trihsas, stingri schkiramas ihpaschibas, proti 1) siltums, 2) gaisma schauraká wahrda nosihmê un 3) eespehja kimiski darbotees. Leelakais siltums peemiht ultrasarkaneem, sarkaneem un oranscha stareem, t. i. teem, kuri zaur stiklu teek wismasak lausti. Dseltainee stari isdod wiswairak gaismu, t. i. kairina redses ahbolinu dsihwneeka azi. Silee, wioletee un ultrawioletee stari ir tee, kureem peemiht kimiskas ihpaschibas.

Jau ziti pehtneeki preeksch Finsena ir konstatejuschi diwus faktus, proti: 1) ka gaisma spehj sazelt ahdâ eekaisumu un 2) ka gaisma spehj nonahwet bakterijas. Wehl neilgi atpakal waldija pahrleeziba, ka eekaisums ahdâ zelotees newis no gaismas schauraká nosihmê, bet no siltuma, kursch peemiht saules stareem. Pret schim domam leezina peedsihwojumi, jo ahdas eekaisumi no gaismas atgadas ari usturotees polaros sneega apgabalos, us augsteem kalneem un wispahrigi apstahklos, kur temperatura nepazelas wirs 0 gradu. — Pee skaidribas schinî jautajumâ wispirms nokkuwa prof. Widmarks Stokholmâ. Winsch lika ahdu apstarot no elektriskas loka lampas, kura gaisma satur sewischki daudz ultrawioletus starus, papreeksch zaur stiklu un tad zaur kalna kristalu. Te nu israhdijàs, ka ahda zauru stiklu apstarota, palika neaisskahrta, bet zaur kalna kristalu apstarota ta drihsi rahdija eekaisuma sihmes. Tà ka mehs sinam, ka stiklis aistur ultrawioletos starus, bet kalna kristalis tos laisch zauri, tad Widmarka mehginajums mums mahza, ka saules un tapat ari zita gaisma sazel ahdâ eekaisumu ar saweem ultrawioleteem stareem. Ultrawioletee stari atronas saules spektrâ sem wioleteem, wini teek zaur stiklu wiswairak lausti, ir preeksch muhsu azs nesaredsami, kadehl tos ari nosauz par „tumscheem jeb kimiskeem stareem".

Ari Finsens pahrbaudija schos eewehrojumus un atrada to paschu, proti: eekaisumu ahdâ sazel wisahtraki ultrawioletee stari, masakâ mehrâ wioletee un silee. Salee, dseltainee un sarkanee stari naw spehjigi sazelt eekaisumu.

Profesors Unna un Veiels ir pratuschi ari praktiká isleetot augschejos nowehrojumos. Tee eeteiz damam, kuru ahda pawasari un wasarâ weegli eekaist no saules gaismas, leetot sarkanus un dseltainus schkidrautus un ne bez sekmem, jo pehdejee attur ultrawioletos starus. Hammers eeteiz lihdsigâ atgadijumâ gihmja ahdu eeberset ar kinina raisijumu, jo ari pehdejais atgainà ultrawioleto gaismu.

Wehl wairak nosihme praktiskâ ahrstneezibâ ir Finsena turpmakeem mehginajumeem. Sinadams, ka saules gaisma jau weselâ ahdâ spehj sazelt eekaisumu, Finsens pahrleezinajàs, ka jau pastahwoschs ahdas eekaisums war tapt zaur gaismu tikai wehl pawairots un pabalstits. Ihpaschi no swara tas buhtu pee tà dehweteem isstumu drudscheem, kà bakam masalam un scharlaka. Lai nu tahdus slimneekus issargatu no kaitigeem gaismas ultrawioleteem stareem, tad tos buhtu jatur pastahwigi tumsâ. Bet tà ka tumsu slimneeki panest ilgaku laiku tikai ar nepazeetibu, tad Finsens lika tos eeweetot telpâs ar sarkanu gaismu, jo kà augschâ redsejàm, sarkanee stari ahdu nekairina un ir gluschi nekaitigi. Logus, durwis un wisas weetas, pa kuràm eepluhst gaisma, aiskar ar sarkanu stiklu jeb drahnu un paschâ istabâ, ja ta israhdas par tumschu, aisdedsina lampu ar sarkanu zilindri un kupolu. Slimneeki juhtas sarkanâ gaismâ koti omuligi.

Lihds schim ir pasihstami ap 150 atgadijumu, kuros baku slimneeki ir ahrsteti pehz Finsena padoma ar sarkanu gaismu. To starpâ atrodas daudz nepoteti. Panahkumi ir koti apmeerinoschi. Jo agraki slimneeku eeweeto „sarkanâ gaismâ", totees ihsaka ir slimiba. Puhschnoschana waj nu pawisam ispaleek, jeb parahdas wisai masâ mehrâ. Puhtitees drihsi eekalst un wiss slimibas wirseens teek zaur sarkano gaismu mihkstinats. Dr. Abels Bergenê aprakstà kahdu slimneeku, kursch atradàs jau puhschnoschanas stadijâ pirms usnemschanas slimnizâ. Puhschnoschana, drudsis un wisas zitas eekaisuma sihmes gahja steidsigi masumâ no ta azumirkla, kad slimneeks tika eeweetots sarkanâ istabâ. To paschu apleezina Dr. Perronets Parisê, peewesdams kà peemehrus wairakus slimibas aprakstus, is kureem redsams, ka slimneeki labojas taisni no tàs deenas, kad tos eeweeto sarkanâ gaismâ.

Dr. Swendsons Bergenê un prof. Fejlbergs Kopenhagenê atstahsta interesantos kontroles mehginajumus. Swendsons kahwa iseet deenas gaismâ diweem slimneekeem, kuru gihmis bija jau tihrs no issituma, bet us roku delnam atradàs wehl daschas baku puhtites. Puhtites sahka no jauna puhschnot un atstahja rehtas, kamehr gihmis palika bez rehtam. Profesors Fejlbergs redseja to paschu pee kahda slimneeka, kuram pee ausim bija atlikuschas kahdas baku puhtites. Ka gaisma, resp. tàs ultrawioletee stari ir kaitigi baku slimneekeem, to peerahda ari tas apstahklis, ka pee lihds schim parastàs ahrsteschanas metodes deenas gaismâ wisleelakàs rehtas izzelas gihmî un pee rokam, tas ir pee meesas dalam, kuras wiswairak peeejamas saules gaismai. —

Eewehrojot analogiju starp issitumu drudscheem buhtu sagaidami lihdsigi panahkumi ari pee masalam un scharlaka. Atteezotees us masalam mums ari ir jau peedsihwojumi. Starp ziteem Dr. Schatinjes (Chatinière) atstahsta schahdu atgadijumu: Kahdâ wakarâ saslima 8 gadus wezs behrns ar pasihstameem masalu preekschwehstneekeem koti stiprâ mehrâ un un kahdas stundas wehlaki parahdijàs tipiskais masalu issitums gihmî un zitâ meesâ, pawadits no azu eekaisuma, klepa, eesnam un drudscha (39°). Otrâ rihtâ karstums sasneedsa 39,3 gradus un issitums bija wehl pawairojees. Tagad aiskahra durwis un logus ar sarkanu drahnu un apgaismoja istabu or fotografu (sarkano) lampu. Pusdeenâ issitums bija pilnigi nosudis, karstums atkritis lihds normai, behrns bija spirgts un jautris, tikai sarkana gaisma tam nepatika preeksch rotalam. Lai wezaki apmeerinatos, sarkanee aiskari tika nonemti. Pulksten 3 pehz pusdeenas atsauza atkal ahrstu, jo issitums bija isnahzis no jauna, meesas siltums pazehlees lihds 39 gradeem un behrns murgoja tapat kà no rihta. Aiskahra atkal logus un durwis ar sarkano drahnu. Pehz turpmakàm 2 stundam nosuda issitums un wisas zitas slimibas sihmes. Ari klepus un azu eekaisums newilzinaiàs ilgi. Ahdas meschana, kà to zitadi redz pehz masalam, netika eewehrota. Pehz nedelas behrns dabuja wannu un ir pehz tam wesels. — Tamlihdsigus atgadijumus Dr. Schatinjes peewed wehl trihsus.

Is augschejà mehs mahzamees, ka gaisma pee masalam un bakam ir kaitiga zaur saweem tumscheem ultrawioleteem stareem. Tadehl baku un masalu slimneekus jatur sarkanâ gaismâ, kuras stari nekairina ahdu un ir nekaitigi. Kaut ari wehl truhkst peedsihwojumu, tad todehl ar leelu warbuhtibu peenemams, ka ari pee scharlaka un wisàm zitàm ahdas slimibam gaismas eespaids buhs tahds pats, kà pee bakam un masalam.

No eekschzemes.

a) Waldibas leetas.

Gezelti: Kursemes gubernas waldes zeku nodalas jaunakais inscheneers Martinows — tai paschâ amatâ pee Widsemes gubernas waldes; reserwas jahtneeku kornets Tscherskis — par Rigas pilsehtas polizijas eezirkna pristawa palihgu; pee Widsemes krona palatas Topolskis — par II. schkiras kanzelistu.

Paaugstinats pehz nodeeneteem gadeem par pilsgalma padomneeku wezakais meschu topografs Baltijas domenu pahrwaldê Botschkows; teesu pristaws pee Tukuma-Talsu meerteesneschu sapulzes Wildau's — par kolegiju sekretaru.

Atlauts: prowisoreem H. un K. Feierabendeem sawu filialapteeku Strihweros pahrwehrst par normalapteeku; Kremmertam Ilgezeemâ, Julija eelâ Nr. 1. eerihkot koku sahgetawu, dsenamu ar lokomobili; ahrstam Sibertam Saikawas Saulischu mahjâs atwehrt lauku apteeku; Lejaszeema Zingu mahjâs fotografam Schiguram pa wisu Widsemi isdarit fotografiskus nonehmumus.

b) Baltijas notikumi.

Semneeku likumi Baltijas gubernàs. Eetscheleetu ministrijas semstu nodala, kà awises sino, schinis deenâs islaiduse us Baltijas gubernu semneeku buhschanam atteezoschos likumu rahditaju.

Degwibna monopols. Wairakkahrt atlikta walsts padomes sehde, kurâ apspreedis jautajumu par krogu tureschanas teesibam Baltijas gubernâs un kurâ bez wisu trihs Baltijas gubernu gubernatoreem nems dalibu ari weetejee muischneezibas marschali, kà „Rev. Beob". sino, nolikta us 9. martu sch. g.

Laukfaimneezibas isstahde Zeswainê. Zeswaines Semkopibas beedriba, kà sawâ laikâ ihsumâ sinots, isrihkos 10., 11. un 12. junijâ 1900. gadâ Kahrklu muischâ Laukfaimneezibas isstahdi. Kà is mums laipni peesuhtitas isstahdes programas redsams, isstahde sastahwès no diwàm nodalam: lopu nodalas un daschadu laukfaimneezibas produktu nodalas.

Lopu nodalâ. Isstahditi taps wisadi mahju lopi, kà: sirgi, kumeli, ragu lopi, teli, zuhkas, aitas, mahju putni. Wisus isstahdamos lopus eeweetos pret apakschâ mineto atlihdsibu preeksch scha noluhka taisitàs pajumtês. Isstahdamee lopi peeteizami waj zaur rakstu, waj personigi wiswehlakais lihds 15. majam 1900. gadâ, pee kam jausdod: a. isstahditaja wahrds, kahrta un dsihwes weeta; b. isstahdamu lopu schkira un skaits, pee kam skaidri jausdod wezums, suga, waj pascha audsinats, waj ne u. t. pr. Par lopu kopschanu un ehdinaschanu ir isstahditajam pascham jagahdà un lopu kopeji dabù brihwu eeejas karti. Peeteiktee lopi ir pehz isstahdes komitejas preekschraksteem 9. junijâ eeweetojami isstahdes plazî un atstahjami turpat lihds 12. jun. pulksten 8 wakarâ. Maksa par eenemto ruhmi ir schahda:

Par sirgu sem pajumta 150 kap., bez pajumta 50 kap.
„ gowi „ „ 100 „ „ „ 25 „

Par katru sihku lopu aisgaldu 50 kap. Isdalamàs godalgas tiks turpmak sludinatas.

Produktu nodalâ isstahditi taps: a) sehklas un augli, lopu bariba un winas sehklas, dahrsa un mescha stahdi, koki un saknu augi, lini, kanepaji u. t. t.; b) laukfaimnee-

zibas rihki un maschinas. c) bites, bischkopibas raschojumi, stropi, bischkopibas rihki, bischkopibai eeteizami augi un winu sehklas. d) amatneezibas un mahjruhpneezibas isstrahdajumi. Maksa par eenemtàm telpam ir schahda: a) par kwadrat-pehdu telpu uf galda waj pee seenas 10 kap. b) par kwadrat-pehdu uf grihdas 5 kap., c) par kwadratasi bes pajumta 15 kap. Schis zenas pee peeteikschanàs jaeemaksà. Peeteiktee produkti ir 9. junijâ jaeeweeto isstahdes plazi un atstahjami turpat lihdf 12. junija pulksten 8 wakarâ. Isdalamàs godalgas tiks turpmak sludinatas.

Peeteikschanos uf isstahdi peenem: P. Müllera kungs, Dselsawâ. E. Mellupa kungs, Butschauskâ. A. Klawina kungs, Zeswaines Bebros. B. Punschela kungs, Zeswainè. J. Luhsa kungs, Krauklu Daukstès. K. Samura kungs, Butschauskas skolâ. Barons Schoultza kungs, Leeser-Osolmuischâ. Skolotajs Ridus kungs, Wez-Peebalgâ. Beiera kungs, Jaun-Gulbenè. A. Kaschoka kungs, Dselsawas Snikeros. P. Doka kungs, Kahrklu muischâ.

Rakstiskas peeteikschanàs luhdf suhtit uf adresi: Zeswaines Semkopibas beedribas sekretaram P. Doka kungam, Graschu muischâ.

Widsemè no 8. lihdf 15. februarim ar trakumu saslimuschi 28 suni (starp teem Rigâ 1), no kureem 1 nosprahdsis un 27 nogalinati.

No Wez-Peebalgas. Wez-Peebalgas sawstarpejai uguns apdr. beedribai sch. g. 19. februarî bija pilna sapulze, uf kuru bija sanahkuschi ap 300 beedru. Rewidents J. Putninsch nolasija pagahjuschà gada rehkinu pahrskatu, no kura isnemam schahdas sinas. Schàs beedribas 5⁊7 beedri pag. gadâ bija apdroschinajuschi sawas 2124 ehkas par 302,505 r. 504 dsihwokli bija apdroschinati kopâ par 146,980 rbl., 658 kuhtis par 46,170 rbl., 486 rijas par 62,725 rbl., 476 klehtis par 46,630 rbl. Lai nolihdsinatu pag. gadâ notikuschàs 4 uguns skahdes par 722 rbl. 50 kap. un waldes uftureschanas naudu 90 rbl. 32 kap., tad katram beedrim bijis jamaksà 34 kap. no dsihwojamàm mahjam un 38 kap. no rijam, ik no 100 rbl. apdroschinaschanas naudas 16 kap. preeksch waldes uftura. — 1898. g. 1. janwarî beedri bija parahdâ beedribai 1093 rbl. 82 kap., 1899. g. peenahza klaht (atlihdsiba apdeguscheem 722 rbl. 50 kap. un waldes ufturas nauda 90 rbl. 32 kap., kopâ 812 rbl. 82 kap.) — kopâ 1906 rbl. 64 kap., 1898. g. eenahza 821 rbl. 51 kap., tà tad beedri ir parahdâ beedribai 1085 rbl. 13 kap. — Beedriba bija parahdâ zeetuscheem 1. janwarî 1899. gadâ 839 rbl. 86 kap., 1. janw. 1900. g. 227 rbl. 12 kap. — kopâ 1067 rbl. 12 kap. Pee teesas issuhdseti pag. gadâ 107 beedri, no kureem soda naudu nesamaksajuschas 45 personas. Eewehrojot leelàs parahdu sumas. kuras ir parahdâ tiklab pate beedriba skahdi zeetuscheem, kà ari daudf beedri paschai beedribai, muhsu apstahkleem tik loti noderigà uguns apdr. beedriga ir tapuse par muhsu ihsto „sahpju behrnu", tadehl ari beedr. preekschneezibai bija jadsird dafchs skarbs pahrmetuma wahrds par nepeeteekoschu rihkoschanos. — 19. februarî Wez-Peebalgas pagasta soimneeku sapulze ar 253 pret 47 balsim nobalsoja pahrsuhdset basnizas preekschneeka nolehmumu, zaur kuru tas neapstiprina 2 konwenta wihrus, kurus pagasts iswehlejis. (Pee Wez-Peebalgas pagasta ir peeweenots mahzitaja pagasts.) — Wez-Peebalgas 4 pagastu skolotajeem schejeenes weetneeku pulks ir nolehmis peelikt pee lihdsschinejas algas klaht 25 rbl. Lihdf schim scheem skolotajeem bija 200 rbl. naudâ un 3 puhrweetas semes. —ts.

No Wez-Drusteem. 13. februarî notika schejeenes muischas krogâ schahds atgadijums. Kahdi 2 rauneneeschi usbruka bodneekam A. P., ar nasi tam pahrgreesdami swahrkus, westes no kakla sahkot lihdf wehderam. Ari kaklâ ir strihpa, kas zehlusès no nascha greeseena. Par laimi gadijàs klaht kahds jauns zilweks L., kas ar spehzigu siteenu usbruzejus apdullinaja, tà ka tos sanehma zeeti, un tee, zerams, pelnitam sodam neisbehgs. —ts.

No Palsmanes. Schejeenes pagasta nama sahlè pirmo reisi israhdija teatri: „Ubags" un „Izigs Moses". Schahds pasahkums tika ar preeku sanemts. It sewischki japreezajas, kà ari weetejà inteligenze dsihwi peedalijàs pee isrihkojuma. Ihpaschu pateizibu zeen. draudses ahrstam Dr. Meijer kgam, kursch laipni usnehmàs dseedamu gabalu pawadischanu. Eenehmums, kursch nolemts skolas ehrgelu eegahdaschanai, bija ap 180 rbl. K.

No Lasdonas draudses. Swehtdeen, 20. februarî Lasdonas draudses dseedataju koris un orkestris, ar Prauleenas dseedataju kora laipnu peedalischanos isrihkoja Lasdonas „Rahzinos" literariski musikalisku wakaru. Tika nodseedatas 15 dseesmas to starpâ, 5 ar orkestra pawadijumu. Tad wehl tika nolasits preekschlasijums no skolotaja J. Awena kga „Par eedsimtibu un tikumisku audsinaschanu", un tika isskaidrots weens jautajums: „Kas ir disharmonija?" Dseesmas tika nodseedatas labi, tà ka publika jutàs pilnigi apmeerinata. Ar noschehloschanu japeemin, ka tika nodseedata ari kahda weenbalsiga dseesmina (seew. balf.) ar orkestra paw. „Wehleschanàs", kura daudskahrt ari basnizâ pa deewkalposchanas laiku dsirdeta uf ehrgelem spehleta. Scho paschu daudsreif basnizâ dsirdeto dseesminu publika dsirdeja ari minetâ isrihkojumâ, saprotams ar laizigu tekstu. P.

No Wihzeema. Kahds W. kgs „Mahjas Weesa" 8. numurâ no Wihzeema sinodams starp zitu ari aisrahdijis, ka wihzeemeescheem, lai gan peederot pee Trikates draudses, tomehr pascheem esot sawa basniza, kura tikschot slehgta, tapehz ka walsts negribot peenahzigas algas dot winas apkalpotajeem. — Ihstenibâ leeta schahda. Tagad jau drihf buhs 20 gadi, kamehr Wihzeema basniza lihdf ar wisu winas deesgan wehrtigu inwentaru zaur lihgumu pee Trikates basnizas konwenta pahrgahja Trikates draudses ihpaschumâ un tamdehl muhsu basnizas apkalpotaju algas noteikschana un doschana nepeeder weenigi muhsu pagastam un ka draudses konwents lihdf schim muhsu basnizas ehrgelneekam dotu algu wairs turpmak negrib ismaksat, tas luhk ir tas ahkis! Tadehl gan war notikt daschi sawstarpigi strihdi, bet ne tik ahtri tuhlin muhsu basnizas slehgschanas. Wihzeemeets.

No Karlsbades. Pehdejâ laikâ sche sahk rastees moschaka dsihwe, jo tika swehtdeen, 13. februarî isrihkota teatra israhde Wahzkaja kga skolas namâ. Uswesti tika „Trihnas grehki". Tikai janoschehlo, ka israhdi nebija eespehjams wiseem apmeklet, bet tikai isredseteem — eeluhgteem. — Kà dsirdams, tad par leeldeenam schejeenes sahlè tiks isrihkota teatra israhde, bet pawisam zitadâ weidâ. Dr. B.

No Gatartas. Wastlawja deenâ (22. februarî) weetejâ muischas krogâ notureja, tà sauzamo, „deramdeenu". Tà ka laiks bij jauks, tad uf mineto deenu bija sapulzejees gandrihf waj wiss pagasts. Bet ari schoreif nepalika bes kautineem: daschs labs dabuja zauru pakausi waj silu muguru. Pat tahdi bija, kas neapmeerinajàs ahtrak, kamehr tos nogahdaja zeetumâ. — Daschi muhsu alkohola brahli bij noskumuschi par monopola eeweschanu, jo wini bij domajuschi, ka kroga nebuhschot wairs neweena, tikai weenigi — monopols, bet tagad tàs behdas israhdas par weltàm, jo uf preekschu mums buhs wehl diwi krogi. — Tà tad mehs reibinoschu dsehreenu sinâ esam pilnigi apdroschinajuschees. Zelmaleetis.

Kursemes gubernatora kanzlejas pahrwaldiba usdota pee eekschleetu ministrijas peeskaititam un gubernatora rihzibâ nokomandetam Maurinam.

Luteranu draudschu statistika Kursemes konsistorijas apgabalâ par 1898./99. g. (no oktobra lihdf oktobrim). Pee Kursemes konsistorijas apgabala peeder schahdas gubernas: Kurseme, Wilna, Kauna, Graudna, Minska, Mogilewa un Witebska. Wisâ apgabalâ ir pawisam kahdas 122 luteranu draudses, no kuràm uf Kursemes gubernu ween nahk 105. Pa prahwestu eezirkneem schàs 105 draudses isdalas schahdi: Jelgawas prahwesta eezirknî — 5 draudses, Bauskas — 14, Grobinas — 14, Piltenes — 14, Kandawas — 12, Kuldigas — 12, Sehrpils — 18, Dobeles — 16. Wisas 105 Kursemes draudses pahrskatgadâ leetoja pawisam 166 basnizas, no kuràm 152 bija muhra, 14 koka. Draudschu, kuràm paschàm basnizas nemaf naw, bet kuras isleetoja zitu draudschu basnizas, bija Jelgawâ — 2, Bauskâ — 1, Kandawâ — 2, Kuldigâ — 1, Dobelè — 1 un Grobinâ — 1. Wilnas prahwesta rajonâ 17 draudses isleetoja bes 17 galwenajàm basnizam wehl 39 filialbasnizas resp. luhgschanas namus, tà tad pawisam 56 deewkalposchanas ehkas, no kuràm 31 bija muhra un 25 koka buhwes. Kursemes gubernâ pahrskatgadâ bes generalsuperintendenta amatos sastahweja wehl 7 prahwesti, 98 mahzitaji, 9 palihga mahzitaji un 16 mahzitaju weetneeki (adjunkti). Mahzitaji isleetoja 107 dsihwojamas mahjas, 105 ehrbegus un 551 blakus ehkas. No dsihwojamàm ehkam un ehrbegeem labâ stahwoklî bija 172, uslabojamas 30 un 10 sabrukschanai tuwu. Pawisam wisâ Kursemes konsistorijas apgabalâ amatos bija 144 garidsneeki, kuri eenehma 236 dsihwoklus un ehrbegus un isleetoja 612 blakus ehkas. Kesteru mahju Kursemè bija 77, Wilnas prahwesta rajonâ 31. Pehz mahzitaju sinam Kursemè dsihwoja minetâ laikmetâ 542,730 luterani, Wilnas prahwesta rajonâ 76,750, tà tad kopâ Kursemes konsistorijas rajonâ 619,430. Pee 10 draudsem peeder wairak kà 10,000 dwehselu.

Kursemes luteru draudsès pahrskatgadâ tika kristiti 14,839 behrni, notes kristibâ kristiti 612. Wilnas prahwesta rajonâ taî paschâ laikâ kristija 3,180 behrnus, no teem 814 notes kristibâ. Wisâ Kursemes konsistorijas apgabalâ tà tad pahrskatgadâ bijuschas pawisam 18,019 kristibas un 1,426 notes kristibas. Eeswehtiti tika Kursemè:

wahzu . .	380 puiseni,	412 meitenes	=	792 behrni
latweeschu .	4565 „	4610 „	=	9175 „

Wilnas prahwesta rajonâ:

wahzu . . .	367 puiseni,	358 meitenes	=	725 behrni
latweeschu .	342 „	321 „	=	663 „
leischu . .	97 „	103 „	=	200 „
polu-kreewu .	34 „	20 „	=	54 „

Wisâ Kursemes konsistorijas apgabalâ: 5785 puiseni un 5824 meitenes = 11609 behrni.

Pareistizibâ pahrskatgadâ pahrgahjuschas 32 personas, no tàm 17 Kursemè un 15 Wilnas prahwesta rajonâ. Jauktas laulibas starp greeku-pareistizigeem un luteraneem noslehgtas 142, no tàm 82 Kursemè un 60 Wilnas prahwesta rajonâ.

Romeeschu-katolu tizibâ pahrgahjuschas 11 personas, bet no katolu tizibas luteranu tizibâ ar ministrijas atlauju turpreti pahrgahjuschas 68 personas un proti: Jelgawâ — 3, Bauskas prahwesta rajonâ — 3, Grobinas — 10, Kuldigas — 1, Sehrpils — 15 un Wilnas — 36. Jauktas laulibas ar katoltizigeem, eewehrojot leelo leischu eenahkschanu, Kursemè noslehgtas 118 gadijumos un Wilnas rajonâ 70. No teem 153 pahri laulati luteru basnizâs un 35 katolu basnizâs.

Jelgawâ drihsumâ nodibinasees Keisariskàs kreewu swejneezibas Kursemes nodaka. (K. G. A.)

Tukuma krona meschâ swehrinats adwokats Meiro lihdf ar sawu laulatu draudseni dabujuschi no Baltijas domenu pahrwaldes atlauju 180,000 kwadratasu plaschumâ isdarit ismekleschanas darbus nastas usrakschanâ.

No Grotuscheem. Kahds schejeeneetis wahrdâ S., gribejis „iswilt" skolotajam K. B—am „kahdu pizinu" naudas. Lai tas labaki un droschaki iseetu, tad S. usluhdsis kahdu Sp. par leezineeku. Janwara mehnescha pehdejâs deenâs Grotuschu Misu krogû eeradees Sp. eepreeksch norunata laika un isstahstijis wisu leetu krodsineekam, kursch tad paslehpis „wahzu istabâ" sem diwana diwus zilwekus. Pehz brihtina eerodas ari S. un loti preezigs, ka beedrs — Sp. — jau preekschâ. Eemetuschi tscharku, abi nu dewuschees „wahzâ" uf nolihgschanu. Nolihguschi: Sp. leezinàs, ka S—im nahkas no skolotaja B. 120 rbl. Par leezinaschanu Sp. no S. dabuhs algas 20 rbl. Tà ka S—im naw bijis naudas klaht, tad winsch Sp—am eedewis sawu pulksteni. Te is gultas apakschas isleen no krodsineeka apslehptee diwi wihreeschi un apzeetinaja S. Ritenis.

No Wehrgaleem. Swehtdeen, 20 febr. Wehrgalu dseedaschanas beedriba, kà sawos gadaswehtkos, isrihkoja bijuschâ Medses-Wehrgalu pagasta namâ teatri, kuram sekoja deja ar dseedaschanu. Teatrî tika uswesta Rodericha Benediksa 3 zehleenu joku luga „Onkuls". — Te ari pee weenas reises gribu peeminet, kà minetàs beedribas nahkotne atrodas loti nelabwehligos apstahklos, jo kà nomanams, tad schejeenes inteligenze loti wehsi pret winu isturas. Tiklab teatris kà deja bij loti labi apmekleti un dseedataji sawu peenahkumu ari ispildija labi. — Tikai schehl, ka persona, kurai buhtu bijis jagahdà par kahrtibas ufstureschanu, pate pahrkahpa schàs robeschas. — Seema pee mums ir wehl wisâ sawâ godib[...] un sneega papilnam, kà zerams, tad schopawasar bu[...] meldereem uhdenâ par daudf. Kr. A

No Suhram (Kursemè). Muhsu draudse pehz [...] tihstibas stahwokla neeenem wisai zeenigu stahwokli. To [...] skahrstam no tam, ka muhsu pagastâ laikrakstus gandri[...] nemaf nelasa, kadehl ari isrihkojumus nepasihstam, isnem[...] kad wasarâ weenreif gadâ isrihkojam „sakumu balli", ko w[...] tad apmeklejam. Tur labi isdanzojuschees un galwinas, [...] katru swehtdeenu, labi eesildijuschi, dodamees uf mahjam, [...] kam zekâ labi isplukzamees, lai wehlak aif restem waretu [...] dusetees. Tà scho rudeni weens no muhsu pagasta walde[...] lozekleem tika ar wairak mehneschu zeetuma sodits dehl pl[...]schanàs. Jauka sihme! Lihdf schim no beedribam [...] mums naw ne wehsts. Wiswairak wehlejama sche bu[...] semkopibas beedriba un krahjkase, zaur kuru tad mehs wair[...] tiktum dariti usmanigi uf lopkopibu, bischkopibu un dahr[...]kopibu. Lopkopiba sche gandrihf nemaf neteek eewehrota, l[...] gan wiss Wentspilî labi teek samaksats un mums pehde[...] laikâ zaur Wentspils-Tukuma dselszeka atklahschanu ari Rig[...] ir weegli sasneedsama. Drawneeziba atrodas uf loti sem[...] stahwokla, lai gan retumis kur redsam jaunlaiku stropus — skapischus. Dahrskopiba tapat maf teek peekopta, lai gan p[...] ikkatras mahjas eeraugam ahbeku dahrsu ar kahdeem nosu[...] nojuscheem un pusnokaltuscheem ahbeku, pluhmju waj zitee[...] augku kokeem, kuri no muhsu tehwu tehweem dehstiti un [...] nu aug bes kopschanas. Pateizotees labajai semei, kura [...] dod kreetnu raschu, schejeeneeschi peegreesch maf wehribu [...] schahdeem saimneezibas nosareem. Ja saki, ka jarihkojas a[...] zitadaki, tad atbilde ir: „tà muhsu tehwi ar semkopibu wee[...] istikuschi, waj tad mehs ne, un tos kokus dehstit ari neew[...] tam, ari bites kopt naw zitadi kà klutschos, gukus waj sta[...]wus wajadsigs, jo muhsu tehweem bija bischu daudf u[...] medus rudenos towereem" u. t. t. Bet muhsu kaudis ai[...]mirst, ka wiss wezs sabirst un scha weetâ usseed jauna dsihw[...] Fr.—

Leepajas a) kreewu behru un b) puhra kases statut[...] eekschleetu ministris apstiprinajis 20. nowembrî 1899. gadâ.

c) No zitàm Kreewijas pusem.

Peterburgâ, 1. martâ. Otrà eekschejà aisnehmuma 68. losejumâ galwenee winnesti krita uf schahdàm serijam u[...] numureem. 200,000 rbl. uf seriju 18,346 Nr. 49, 75,000 rbl. uf ser. 5397 Nr. 41, 40,000 rbl. uf ser. 13,580 Nr. 39, 25,000 rbl. uf ser. 7273 Nr. 24, 10,000 rbl. uf ser. 17,94[...] Nr. 22, ser. 8763 Nr. 4, ser. 12,150 Nr. 38, 8000 rbl. [...] ser. 6228 Nr. 17, ser. 16,059 Nr. 21, ser. 12,145 Nr. [...] ser. 15,970 Nr. 2, ser. 19,738 Nr. 21, 5000 rbl. uf ser. 2113 Nr. 9, ser. 19,967 Nr. 25, ser. 878[...] Nr. 20, ser. 14,337 Nr. 31, ser. 10,694 Nr. 4[...] ser. 19,097 Nr. 1, ser. 16,724 Nr. 20, ser. 15,867 Nr. 44 1000 rbl. uf ser. 18,750 Nr. 34, ser. 13,295 Nr. 1[...] ser. 10,826 Nr. 11, ser. 8427 Nr. 38, ser. 142 Nr. 2[...] ser. 2308 Nr. 50, ser. 14,346 Nr. 42, ser. 15,536 Nr. [...] ser. 9622 Nr. 22, ser. 262 Nr. 51, ser 5288 Nr. 4[...] ser. 10,063 Nr. 21, ser. 2910 Nr. 26, ser. 11,612 Nr. 2[...] ser. 2063 Nr. 31, ser. 10,868 Nr. 43, ser. 2848 Nr. 7[...] ser. 14,128 Nr. 32, ser. 195 Nr. 45, ser. 15,655 Nr. 26

500 rbl. winnesti.

Ser.	Bil.	Ser.	Bil.	Ser.	Bil.	Ser.	Bil.	Ser.	Bil.
16	19	4,820	6	9,064	26	13,011	33	16,520	[illegible]
51	49	4,823	28	9,074	46	13,026	20	16,520	[illegible]
76	47	4,877	37	9,153	16	13,110	38	16,584	[illegible]
88	29	5,041	2	9,185	20	13,239	49	16,681	[illegible]
91	3	5,283	39	9,221	12	13,242	48	16,743	[illegible]
142	18	5,484	28	9,239	39	13,318	3	16,966	[illegible]
306	50	5,572	47	9,243	38	13,415	49	16,980	[illegible]
376	44	5,671	33	9,246	31	13,456	12	17,071	[illegible]
384	36	5,708	32	9,309	37	13,608	35	17,103	[illegible]
571	24	5,770	11	9,943	50	13,611	25	17,113	[illegible]
683	34	5,781	1	10,018	17	13,642	28	17,233	[illegible]
721	21	5,812	29	10,037	32	13,802	33	17,309	[illegible]
873	35	5,834	13	10,256	30	13,833	37	17,342	[illegible]
966	9	5,970	24	10,284	33	13,976	43	17,350	[illegible]
1,033	31	6,180	14	10,356	45	14,076	33	17,372	[illegible]
1,070	39	6,282	38	10,365	40	14,181	45	17,445	[illegible]
1,421	45	6,412	30	10,371	5	14,214	8	17,479	[illegible]
1,539	47	6,556	49	10,375	16	14,303	19	17,555	[illegible]
1,631	1	6,628	42	10,551	38	14,342	15	17,729	[illegible]
1,825	15	6,777	23	10,558	6	14,414	49	17,741	[illegible]
1,899	17	6,795	17	10,618	38	14,422	36	17,814	[illegible]
1,985	48	6,822	23	10,658	31	14,444	42	17,935	[illegible]
2,237	15	6,857	50	10,661	48	14,498	29	18,037	[illegible]
2,298	35	7,046	34	10,749	27	14,570	16	18,082	[illegible]
2,315	35	7,054	19	10,868	13	14,693	13	18,186	[illegible]
2,320	4	7,139	43	11,057	48	14,734	27	18,208	[illegible]
2,625	8	7,370	7	11,104	32	14,788	10	18,223	[illegible]
2,815	11	7,385	27	11,143	48	14,862	13	18,357	[illegible]
2,866	5	7,404	46	11,200	45	14,938	27	18,419	[illegible]
2,896	20	7,431	44	11,240	16	15,110	42	18,429	[illegible]
2,965	30	7,432	34	11,302	27	15,133	4	18,494	[illegible]
3,105	15	7,642	48	11,328	10	15,272	8	18,558	[illegible]
3,200	37	7,768	31	11,333	4	15,361	39	18,734	[illegible]
3,225	11	7,914	36	11,333	28	15,434	5	18,776	[illegible]
3,260	28	7,923	10	11,456	28	15,481	46	18,789	[illegible]
3,397	19	7,936	23	11,460	19	15,541	41	18,803	[illegible]
3,484	18	7,951	44	11,473	40	15,545	10	19,159	[illegible]
3,545	7	8,046	4	11,482	24	15,827	22	19,172	[illegible]
3,561	39	8,158	20	11,665	12	15,836	9	19,208	[illegible]
3,614	20	8,275	28	11,665	34	15,855	36	19,220	[illegible]
3,622	25	8,315	4	11,734	45	15,893	24	19,260	[illegible]
3,793	42	8,429	46	11,950	37	16,068	41	19,269	[illegible]
3,964	33	8,441	8	12,073	29	16,071	44	19,283	[illegible]
4,185	45	8,583	38	12,081	13	16,141	47	19,323	[illegible]
4,252	32	8,647	44	12,144	41	16,157	36	19,341	[illegible]
4,264	30	8,652	49	12,153	19	16,255	36	19,344	[illegible]
4,384	11	8,737	16	12,223	28	16,277	12	19,550	[illegible]
4,481	37	8,743	11	12,248	5	16,330	11	19,566	[illegible]
4,539	47	8,828	36	12,275	45	16,372	19	19,617	[illegible]
4,704	19	8,833	30	12,309	42	16,394	49	19,847	[illegible]
4,716	5	8,886	26	12,484	28	16,422	23	19,890	[illegible]
4,804	17	8,987	24	12,657	29	16,502	49	19,990	[illegible]

Pawisam 500 winnestu par 600,000 rbl.

Amortiseti tika schahdu s e r i j u numuri:

7	2,924	4,665	9,513	12,240	16,026	17,646
186	2,946	4,818	9,554	12,384	16,059	18,346
698	3,057	4,850	10,394	12,450	16,090	18,377
809	3,069	5,075	10,572	12,731	16,359	18,576
826	3,228	5,461	10,619	13,068	16,443	18,706
947	3,240	5,507	10,639	13,121	16,463	18,767
1,257	3,244	5,631	10,911	13,413	16,523	18,946
1,438	3,516	5,700	10,935	13,736	16,578	19,041
1,441	3,521	6,197	10,999	13,760	16,598	19,082
1,481	3,647	6,416	11,208	13,767	16,651	19,095
1,787	3,767	6,615	11,415	13,780	16,661	19,123
2,069	3,779	6,632	11,481	13,825	16,971	19,437
2,259	3,780	6,770	11,658	13,859	16,991	19,511
2,305	4,131	6,859	11,663	13,937	17,066	19,517
2,393	4,250	6,891	11,677	14,606	17,365	19,875
2,549	4,367	7,683	11,715	14,853	17,435	19,965
2,562	4,386	8,544	11,813	14,927	17,533	
2,788	4,426	8,864	12,079	15,472	17,550	
2,795	4,648	9,230	12,099	15,998	17,567	
2,907	4,653	9,459	12,212	16,009	17,597	

Pawisam 136 serijas (6800 biletes) kopwehrtibâ par 884,000 rbl.

Ugunsgrehks galwenà schtaba bibliotekâ Peterburgâ. 24. februarî galwenà schtaba ehkâ iszehlàs ugunsgrehks. Eesahkumâ, tà pehz plkst. 6 no rihta, uguns parahdijàs bibliotekas zentralàs kurinaschanas telpâs, ehkas pagrabâ. No schejeenes uguns pahrgahja uz schtaba ofizeeru dsihwokli, kas atrodas wirs kurinajàm telpam, un gandrihs weenâ reisâ un gluschi negaidot tas parahdijàs ari bibliotekas apakajâ sahlê, kur tas, kà domajams, eekluwis pa siltuma wada kanalu. Milsigâ sahlê ahtri peepluhdusche e duhmi ugunsdsehsejeem leelâ mehrâ aiskaweja darbu un ari 18 gr. stiprà sala kaweja uhdens peewadischanu. Talab tikai ap pusdeenu uguni isdewàs aprobeschot. Apakà bibliotekas sahle un tai blakus esoschà kara mahzito komitejas kanzleja no uguns pawisam tika sapostitas. Otra bibliotekas sahle par laimi gandrihs nemas naw zeetuse. Par no uguns un uhdens sabojato grahmatu daudsumu wehl newar pasneegt pareisu sinu. To issinàs sewischka no galwenà schtaba preekschneeka eezelta komisija. Ar pahrleezinaschanos weenigi war teikt, ka ¼ no wisàm grahmatam ir gahjuse bojâ un ne masak ir sabojatas no duhmeem un uhdens. Par laimi bibliotekas wehrtigakàs leetas isglahbtas, Keisara Petera I. kara nolikumu originals, kuru winsch ar sawu roku pahrlabojis, Keisara Aleksandra I. tintniza, Keisara Petera I. marmora bihste, wehsturisku dokumentu kolekzija, Aleksandra I. rokraksts, medalu krahjums u. d. z. Kara mahzito komitejas kanzlejas dokumenti pret uguni sawâ laikâ bija nodroschinati.

Degwihna stipruma pamasinaschana. Us finantschu ministrijas peeprasijumu, waj alkohola daudsums krona degwihnâ nebuhtu pamasinams, gandrihs wisas gubernu sahtibas kuratorijas, kà „Sew. Kurj." sino, esot isteikuschàs schahdai pamasinaschanai par labu lihds 35 gradeem, atstahjot spehkâ lihdsschinejàs zenas.

Skolu buhschanas. Dewinpadsmità gadsimtena pasihmi — nerwositati un fisisku nespehku — atrodam ari pee behrneem un jau sen runats un spreests, ka ihstai audsinaschanai jaeewehro neween gara, bet ari meesas attihstischana, kamehr lihds schim leelakais swars likts tikai us pirmo. Ja tagadejà audsinaschana neteek pahrgrosita, tad nahkamibâ gaidamas wehl kaunakas sekas. Starp 9014 Keisareenes Marijas eestahschu skolenem atradàs 50% ar wahju weselibu. Tà tas tahlak newar eet. Atsewischku gimenu zenteeneem ween naw nekahdu panahkumu, te wajaga kopâ strahdat wisai sabeedribai, pilsehtu un skolu waldem, lai nowehrstu zaur audsinaschanu radito kaiti. Schur tur jau isdariti mehginajumi. Pee weselibas usturechanas wispirmâ kahrtâ wajaga kusteschanàs swaigâ gaisâ. Lai nu skoleneem padaritu swaigu gaisu weeglaki peeejamu, tad Kijewas dselszeka walde atlauj skoleneem us pilsehtas apkahrtni un atpakal braukt par welti. Peterburgâ beedriba, kura gahdà par behrnu atpuhtu, eerihkojuse weetu preeksch behrnu rotakam un zitadas meesas nodarbinaschanas. Ta ir preekschsihme, kura zeeniga, ka tai seko wisas dselszeku waldes. Un pilsehtàs jo weegli sarihkojamas behrnu kopejas rotakas, telpu ari netruhkst, paschas skolas war isleetot scham nolubkam. Ja dabù dselszekus, twaikonus un skolu telpas preeksch behrnu fisiskàm wajadsibam, tad jau ari ir gandrihs wiss kopâ. Tad war sarihkot wisdaschadakus derigus laika kawekkus, pastaigas, isbrauzeenus laiwâs, rotakas, kejas un wingroschanu un pee tam gahdat ari par gara baudijumeem zaur teatra israhdem, konzerteem un preekschlasijumeem ar miglu bildem. Pilsehtneeku behrneem no wisleelakà swara buhtu, kad tee jo weeglaki war istikt lauku tihrajâ gaisâ. Amerikâ un Anglijâ wiswairak ruhpejas par behrnu fisisko audsinaschanu, tur par to gahdà neween paschu skolu waldes, bet ari daschadas priwatas sabeedribas, kuras intereséjas par behrnu weselibas kopschanu. Un kamdehl tad tas pats pee mums Kreewijâ nebuhtu eespehjams? Kad tikai kahda eestahde to ussahktu, tad netruhktu pakaldaritaju. Ari pilsehtu waldem it nemas nenahktos gruhti eerihkot masus laukumus preeksch behrnu rotakam.

No Schleiderischku pagasta (Kaunas gub.) „M. W." bija rakstits, ka weetejee apdsihwotaji nenemot nekahdu dalibu pee Kursemes tuwejo beedribu, kà peem. Leel-Mehmeles beedribas dsihwes. Bet te nu sinotaja kungs peemirsis, ka grahmatu schai beedribâ gandrihs nemas newar dabuht lasit, tàs pa mahjam us nenoteiktu laiku isnehsà daschi, tà ka ziteem atleek tikai wezi kalendari ko palasitees. — Tad sinotajs wehl bija peeminejis, ka schleiderischkeeschi usturot diwas schihdu gimenes diwos krogos. Kà sinams, Kaunas gubernâ jau eewests monopols un minetos krogos naw atwehrtas nekahdas alus bodes un bes tam schihdeem tahdas ari nemas naw atlauts turet. Ka schihdi newar slepeni pahrdot reibinoschus dsehreenus, par to ari gahdà tschetri swehrinatee polizijas simtneeki, kuri pamanitàs nekahrtibas tuhlit pasino sawam uratnikam. Smailu Jahnis.

No Teremzes (Nowg. gub.) No mums aprila mehn. pirmajàs deenàs dosees pulzinsch latwju gimenu us Brasiliju, pee ziteem saweem jau agrak aisgahjuscheem tauteescheem. Sch. Leeg.

No Tschelabinzkas (Orenburgas gub.). Laikrakstos beeschi lasam par leelo wairumu traku sunu Rigâ un lihds ar to par ne masumu nelaimes gadijumu, kam par zehloni ir sasirguschajee kustoni. To wisu lasot zekas newilus jautajums, kapehz sche Tschkabinskâ newar nemas sastapt schàs sehrgas? Tà schinis pahris Tschekabinskâ nodsihwotajos gados neesmu dsirdejis neweena trakuma sehrgas gadijuma; tapehz tad ari suni bes kahdeem uspurneem te skraida sawâ wakâ pa eelam. Usliktais nodoklis sunu ihpaschneekeem mas ween sasneeds sawu mehrki, jo wisleelakà daka israhdas par apkahrtklejojoscheem „eelu suneem". — Laiks stahw sem nulles un eelas tiktahl palikuschas melnas, ka jau war redset brauzam rateem. Indr. H.

Sibirijâ tagad sahk usplaukt peensaimneeziba un sweesta pagatawoschana un tà tad ari laikrakstos parahdas sludinajumi, lai moderneeki dodas us Sibiriju. Bet nu kahds „Postim." korespondents, kam pascham rasi bijuschi kauni peedsihwojumi schai leetâ, dod padomu, nekahdu tahdu weetu nepeenemt bes rakstita kontrakta wismas us weenu gadu. Beeschi ween noteekot, ka moderneeks, kad tam noskatiti daschi panehmeeni, ais schahda waj tahda eemesla teek atlaists, jeb waj ari wina alga us pusi pamasinata. Sibirijas semkopji wehl neesot mahzijuschees zeenit kreetna peensaimneeka wehrtibu.

No Rigas.

Sabeedribu zekojumi. Mums no wairak pusem peeprasits, waj naw eespehjams, zekot us Parises isstahdi leelakâs sabeedribâs, kur jau buhtu par biletem, weesnizam, usturu u. t. t. gahdats. Wakara-Eiropâ nu teescham pastahw wairak biroji, kas beeschi isrihko schahdus zekojumus: zelineeks eepreekschu eemaksà usnehmejam kantorim sinamu sumu un par to tas zekojumâ teek apgahdats ar wisu, tam teek parahditas wisas eewehrojamakàs weetas, dabas skati, mahkslas darbi u. t. t., pee kam tas wehl war pastahwigi atrastees omuligâ sabeedribâ un tam naw japrot tàs semes waloda, pa kuru zeko; par wisàm wajadsibam gahdà wadonis. Anglijâ sewischki pasihstams ir Kuka zekneeku birojs, Wahzijâ wisupasihstamakais un solidakais Karla Stangena birojs Berlinê. Preeksch muhsu apstahkleem protams weenigi kristu swarâ Stangena birojs. Te nu japeesihmè, ka zekojumi sabeedribâ isnahk zaurmehrâ dahrgaki, nekâ ja zelineeks dodas weens pats zekâ, waj ari kopâ ar kahdeem beedreem, bet tomehr ari tik tahdâ gadijeenâ, ja zekotajs labi pasihst Wakara-Eiropu, prot walodas un eepreeksch sihki apskatas „zeka wadonos" — grahmatâs, kas zekojuma mehrkeem sarakstitas, kà Bedekera un Meijera zekotaju grahmatâs. Nesinatajs un walodas nemahzetajs turpretim war wisur stipri „eekrist", weens zekodams samaksat daudz wairak nekà sabeedribâ. Bes tam wehl kriht swarâ, ka us Parisi pa isstahdes laiku zekojot, kur Parisê sapluhdis milsums zekneeku, ari labam apstahklu pasihnejam nebuhs gluschi weegli sadabuht weesnizas par mehrenàm zenam isstahdes laukuma tuwumâ, katrâ sinâ buhs jatehrè daudz laika ar weltigàm skraidischanam un mekleschanam. Zekojot sabeedribâ wiss tas atkriht: nonahkuscheem Parisê ir par weesnizam gahdats, tapat par isstahdes biletem, zekneeki teek no sewischkeem wadoneem (kureem leekschus nekas naw jamaksà) iswadati pa isstahdi un pa Parises eewehrojamakàm weetam. Nelabums jau ir tas, ka zekneeks newar kawetees pee weenas leetas ilgaki nekà ziti, ja negrib atschkirtees no sabeedribas. Ja tapehz kahds grib i h s t i p a m a t i g i studet isstahditàs leetas, tad tas newar pee sabeedribu zekojumeem peedalitees, tam jabrauz weenam un protams, ari jatehrè daudz wairak laika. Sabeedribâs war zekot tad, ja grib patihkami laiku pakawet un dabuht wispahrigu eespaidu no isstahdes. Kas us Stangena zekojuma dalibu biletem atteezas, tad tahdas ir dabonamas ari tepat Rigâ. Kopzekojums eesahkas ihsti tik wehl no Berlines, lihds Berlinei isdod sewischkas returbiletes. Ihsakais zekojums aprehkinats us 8 deenam, proti, 1 deenu zekâ no Berlines us Parisi, 6 deenas Parisê, 1 deenu atpakal. Returbilete lihds Berlinei un atpakal maksà, ja grib wisu zeku braukt II. klasê, 15 rubkus un 78 markas (36½ rbl.) kopâ 51½ rubkus. Bet pa Seemeka-Wahziju ari III. kl. war gluschi omuligi zekot ahtrbrauzeenos, tahdejadi returbilete ismaksatu par 12 rubleem lehtaki (ja lihds robeschai brauz II. un no robeschas lihds Berlinei III. kl.)

No Berlines lihds Parisei un atpakal maksà 220 markas (102 rublus). Preeksch isstahdes apmekleschanas nolemtas 3 deenas, 2 deenas Parises eewehrojamako weetu apskatischanai, 1 deena isbraukumam us Wersalji (frantschu senejo karalu pilei ar tàs bilschu galeriju un leeliskajeem parkeem; Wersaljas pils pag. gadu simtenî bija par paraugu gandrihs wisàm zitàm Eiropas waldneeku pilim). Par usturu un dsihwokli, kà ari wadoneem un eeejas biletem isstahdê Parisê ir gahdats, bet zekâ us Parisi un atpakal par usturu jagahdà pascham. Tà tad wiss schahds sabeedribas zekojums ismaksatu ap 102 + 30 = 151 rbl. (ja no robeschas lihds Berlinei brauz III. kl., bes tam 5 deenas zekâ istaisitu ap 3—4 rbl. deenâ, kopâ tahlakus 15—20 rublus. Kad nu wehl peerehkina klaht 15 rublus par ahrsemes pasi, tad isnahk kopâ us 181—186 rubleem jeb droschibas labad labaki jarehkina 200 r b l. Schahdi kopzekojumi is Berlines teek isdariti reisi mehnesi, no (Berlines iszeko 1. junijâ, 13. julijâ, 17. augustâ, 21. septemberî). Drusku omuligaki ir otras serijas kopzekojumi, pehz kureem Parisê war usturetees 7 deenas, wisam zekojumam no Berlines wajadsigas 10 deenas. Schahdi kopzekojumi teek no Berlines ussahkti i k n e d e k a s, bet maksa 300 markas (141 rubli), tà tad no Rigas jarehkina ap 36 rubli dahrgaki. Bes tam wehl teek reisi lihds diwi reises mehnesi isdariti kopzekojumi par Briseli un Londoni, kuri isnahk labi dahrgi, 400 waj 750 markas (182 waj 350 rublus); pirmais welkas 14, otrais 21 deenu, bet Parisê usturas ari tik 7 deenas. Bes Parises Stangena birojs isrihko wehl kopzekojumus us Italiju, Spaniju, Egipti u. t. t. Wisi schee zekojumi isnahk kreetni padahrgi. Jadomà gan, ka us pawasaru tiks no dselszelu beedribam issludinati wehl sewischki palehtinati zeka tarifi, par kureem nekawesimees muhsu lasitajeem pasinot. Lehtaki kà no Berlines pa sausemi isnahks zekojums no Rigas pàr juhru lihds L i b e k a i, no Libekas lihds Kelnei un tahlak Parisei. Bet par bileschu zenam un brauzeenem wehl naw sihkakas sinas issludinatas.

Rigas latweeschu teatri israhdis: Treschdeen, 8. martâ „Burwju strehlneeks"; swehtdeen, 12. martâ „Don-Karloss".

Rigas pilsehtas polizijas pristaws Wilboà eezelts par Rigas polizijmeistera 2. palihgu; par ahrpilsehtu polizijas pristawu — pee Widsemes gubernas waldes peeskaititais un polizijmeistera rihzibâ nokomandetais Grudsinskis; eezirkna pristawa palihgs Pawlowskis — par slepenàs polizijas pristawa palihgu; pilsehtas polizijas pahrwaldes galda preekschneeka palihgs Piotrowskis — par tàs paschas pahrwaldes galda preekschneeku.

Apstiprinati 31. janwarî Rigas II. schachspehletaju beedribas statuti.

Bella telefonu sabeedriba, kà „Pet. Wed." dabujuschas sinat, eesneeguse luhgumu, lai waldiba pagarina winas nolihgumus preeksch Peterburgas, Maskawas, Warschawas, Odesas, R i g a s un Lodsas. Beedriba apsola p a s e m i n a t abonementa maksu, telefonu wadus wilkt pa semes apakschu un tagadejos telefonu aparatus pahrmainit ar pahrlabotas sistemas eerihkojumeem. Ja beedriba schos preekschlikumus buhtu issazijuse agrak, tad ta warbuht buhtu eeguwuse publikas simpatiju, bet tagad, kur waldiba leetu nodomajuse nemt sawàs rokàs, ta ar saweem peedahwajumeem laikam nahk par wehlu.

Par spreiju slimibu, „Düna-Ztgâ" lasams kahds eesuhtijums, is kura redsams, ka schi slimiba nebuht naw masinajusès, ja ne wairumâ gahjuse. Daram tadehk lauzineekus usmanigus us scho apstahkli, lai tee, Rigu isbraukajuschi, kahdu laizinu ruhpigi pahrluhkotu sawu sirgu kahjas, waj tàm augschâ mineta slimiba naw peelipuse. Kà sinams, spreijas koti nelahga slimiba, kura prasa koti garlaizigu dseedinaschanas prozeduru. Sahkumâ slimibu war deesgan ahtri aisdsiht, sirga kahjas wairak reischu deenâ ar salàm seepem masgajot un ar kahdu mihkstu salwi eesmehrejot. Saprotama leeta, ka sirgi jatur sausâ stallî.

Kugneeziba.

„Bertha Alwina", kapt. G. Sielemans, 20. p. m. posusès Fredrikshawenê us Porsgrundi (Porsgrund, Norwegen), kur ta lahdès kokus us Hulli jeb Grimsbiju. Kapt. J. Meybaums, kuga „Wilhelmines" waditajs un ihpaschneeks slimibas dehk sawa kuga turpmaku wadischanu ustizejis kapteinim Frizim Wihtolinam; „Wilhelmine" schajâs deenâs dodas juhrâ ar mantam no Hamburgas gar Kukshaweni us Paru. No Paras schis kugis dosees ar balastu us Marakaibu (Maracaibo, Venezuela) un no tureenes us Eiropu lehmumâ (for orders). „Alma", kapt. T. Kalnbehrsinsch, 29. p. m. isbraukuse no Genuwas. „Austrums", kapt. P. Bauers, Klaipehdâ dabujis lehmumu us Londoni. „Latwija". kapt. P. Melbards, 23. janwari s. g. isbraukuse no Kehptownes (Table Bay) us Apalatschikolu, kur tai jalahdè pikpreeds us Eiropu. „Anna", kapt. Behrsinsch, 17. p. m. isbraukuse no Setubales us Frederikshaldu. „Jupiter", kapt. Kalmets, 17. p. m. isbrauzis no Alowas us Barbedi. „Walgalzeem", kapt. Petersons, brauzot no Gotenburgas 23. p. m. sasneedsis Awonmuti (Avonmouth, England). „Fritz Gustav", kapt. G. Sausinsch, zekâ us Pensakolu 23. p. m. atstahjis Runkorni un 24. p. m. aissneedsis Isthamu (Eastham) dsirdamees tikt juhrâ us 25. p. m. „Livadia", kapt. Kr. Wacks, brauzot no Hartlepules 19. p. m. sasneeguse Wimuti. „Sweiks", kapt. P. Ansons, 21. p. m. isbrauzis no Sunderlandes us Gotenburgu. „Rinnuschen", kapt. S. Bagats, tagad Landskronâ, dosees no tureenes ar balastu us Leepaju lahdet leedru balstikkus par "/ wesumâ (lood) us Bonesi. No Boneses schis kugis issraktets atpakal us Rigu ar oglem par 7 mahrzinam kihlî. „Alice"s waditajs un lihdsihpaschneeks kapt. Frizs Wacks ais slimibas paleek malâ un no Kristianijas „Alici" buhschot tahlak wadit kapteins Stahlbergs. „Alice" esot gatawa dotees no Kristianijas ar kokeem us Glosteri (Gloucester, England).

2. martâ (jaunais stils) sch. g. top sinots is Brestes, ka „Mersragzeems", kapt. Dambergs, esot nosehdinats seklumâ, kur tas pee mehneschmainas sem uhdenas gulot sausi.

„Lucas", kapt. Benkis, zekâ no Faras us Ipswitschu 19. p. m. no rihta tapis pahrbraukts no kahda nepasihstama twaikona un nolizees enkurî Downês. „Lucas" pasaudejis purna tehlu (Gallionsfigur), dalu no tehwina u. z., bet netekot.

„Sidonia", kapt. Rob. Kalninsch, zekâ no Leepajas ar kokeem us Bonesi, kehruse grunti us Midelgrundes, Prehwestehnenes tuwumâ, bet tapuse eewadita Kopenhagenâ pehz tam, kad tai palihdsiba sneegta.

Antwerpenê nu pat nodibinajusès kugu buhweschanas beedriba Chantier Naval Anversois ar 2,000,000 frankeem kapitala.

Schkiperu un stuhrmanu eksamenus schogad noturès Arensburgâ 22., 23. un 24. martâ.

No ahrsemem.

Kara sinas.

Buhru swaigsne tatschu leekas grimstot . . . Angki eet deesgan sparigi us preekschu, lords Robertss jau eegahjis Blumfontenâ, bes ka buhri buhtu pretim turejuschees. Un kas tas behdigakais: paschu Oranschas buhru starpâ leekas iszehlusès schkelschanàs; wairak waldes lozekki gahjuschi angkeem pretim un dewuschi teem pilsehtas atslehgas, pats presidenta Steina brahlis isrihkojis angku wadoneem Robertsam un Frentscham goda meelastu. Proti pret Steinu pastahwejuse deesgan stipra pretpartija is angku draugeem kuri zerè zaur angkeem nahkt pee waldibas stuhres. Bet schahdas zeribas pilnigi maldigas: angli nedomà atstaht buhreem patstahwibu, lords Robertss runà sawâ sinojumâ angku karaleenei no Steina, ka no b i j u s c h à walsts presidenta, kas esot aisbehdsis. Buhru presidenti Krigers un Steins laiduschi angku karaleenei garaku isskaidrojumu par kara iszelschanos, kurâ tee luhds meeru. Isskaidrojumâ aisrahdits, ka tagad tatschu esot Anglijas kara spehka gods glahbts, Anglija warot deret meeru. Bet buhri wehlotees katrâ sinâ paturet sawu patstahwibu un

gatawi, zihnitees lihdſ nahwei, ja teem ta tiktu leegta. Lords Salsberis koti ſtrupi atbildejis, tas uſkrauj wiſu wainu par kara iſzelſchanos buhreem un peeſihmè, ka Anglija wairs newarot iſturetees tik augſtſirdigi kà agrak, lai buhri neſagatawotu wehlak jaunu karu, no patſtahwibas atſtahſchanas newarot buht ne runas. Uſ to tad nu Tranſwalas buhri ſagatawojotees uſ iſmiſuma zihnu. Bet Oranſchas buhri ſahk pa tam leelakos pulkos padotees angleem: preekſch kahdàm deenam padewuſchees 400 wihri. Kà iſrahdas, tad buhri naw pat iſpoſtijuſchi dſelſzeku no Narwals ponta uſ Blumfontenu, eebrauzis Blumfontenâ dſelſzeka wilzeens no Kappilſehtas. Zaur to Roberſa kara ſpehkam teek leelifki atweeglinata pahrtikas un munizijas peeweſchana. Ari Kapſemes „afrikanderi", kas bija ſazehluſchees pret angku waldibu, padodas angleem un atdod eerotſchus. Tahdejadi tad angleem teek muguru ſwabada un tee war raidit leelakus pulkus buhru ſemê eekſchâ, beſ ka buhtu wehl wajadſigs ſaukt no Anglijas tahlaku palihgu. Seſils Rodeſs kahdâ runâ Kappilſehtâ nupat atklahjis angku ihſtos noluhkus: buhru walſtim turpmak wairs neeſot pat dodamas tahdas teeſibas, kahdas bauda Kapſeme, Auſtralijas kolonijas, Kanada (kuràm pilniga paſchwaldiba, ſaws parlaments un miniſtrija), bet tàs eſot pahrwehrſchamas par angku krona kolonijam (lihdſigi kà Indija, Zeilona u. z.), kuràm nebuhtu parlaments, bet kur wiſu noteiktu angku gubernators. Un tahds angku gubernators protams atraſtos pilnigi angku bagatneeku, ſelta raktuwju ihpaſchneeku kabatâ: naudas puhki waretu ſwinet pilnigas orgijas (neprahtigas preeka dſihras), uſ buhru un kalnratſchu ſweedru rehkena pildit ſawus makus, rembet ſawu ſelta kahribu. Bet neba nu gluſchi tik weegli nahkſees nomahkt tranſwaleeſchus. Tee tagad labi ſin, ka teem netiks dotas nekahdas teeſibas un tà ka tee jau pa laikam bijuſchi duhſchigaki, kà Oranſchas buhri, tad tee war wehl deeſgan ilgi pretotees. No Blumfontenas lihdſ Pretorijai angleem wehl janoſtaigà 450 werſtes un preekſch ſchahda zeka katrâ ſinâ wajadſigs ne maſak ka mehneſs laika; ja buhri atkahpjotees iſpoſta dſelſzetu, tad paees pat wehl labu teeſu ilgaki lihdſ lords Roberts aiſtiks lihdſ Pretorijai. Kà rahdàs, tad angli gan ſataiſas uſbrukt buhreem no diwi puſem; ari Bullera armija taiſas eelauſtees Tranſwalâ. Un buhru kara ſpehks leekas buht pateeſibâ daudſ maſaks, nekà lihdſ ſchim domaja; ir pat jaſchaubas, waj buhri warès wehl ſapulzet wairak par 10—15000 wihreem. Bet Pretorija nu gan ir koti ſtipri apzeetinata, tai apkahrt kahdi 5 maſaki zeetokſnifchi, kas iſrihkoti 100 tonu milſu leelgabaleem. No ahtras pilſehtas eenemſchanas tapehz newar buht runas, ja tikai pahrtikas netruhks, ta warès turetees mehneſcheem, waj pat gadu, lihdſ kamehr angli peegahdàs ſtipru milſu leelgabalu pahrſpehku. Johannisburgas ſelta raktuwes buhri ſataiſotees iſpoſtit, pa dalai ſaſpahrdit ar dinamita palihdſibu, pa dalai eelaiſt eekſchâ uhdeni, tàpat iſahrdit maſchinas. Zaur to wismaſ mantkahrigeem miljonareem, kuru dehl eeſahkts ſchis neleetigais karſch, buhtu dota druſku pamahziba, buhtu iſpoſtiti ihpaſchumi kahdu 700 milj. rubku wehrtibâ. Buhru waldiba greeſuſès ari pee Amerikas un Wahzijas waldibam ar lubgumu dehl widutajibas. Bet abas ſchàs waldibas atteikuſchàs, ka tàs tik tad eeeetu uſ ſchahdu preekſchlikumu, ja abas kara wedejas puſes ar to meerâ. Un Anglija ſtingri iſſkaidrojuſe, ka ta ne no kahdas widutajibas negrib neko ſinat un atraida ari katru eejauktſchanos. Tahlak frantſchu awiſes gan mudina wahzu waldibu, lai eejauzotees, bet wahzi atbild, ka ſchee tatſchu newarot buht tik mulki un eejauktees, kur warbuht wehlak frantſchi warot noſlehgt ar angleem ſabeedribu un uſbrukt Wahzijai. Tà tad iſnahk, ka neweens negrib buhru dehl kuſtinat pirkſta, kaut gan wiſi labi ſin, ka ar buhru peemahkſchanu teek Anglijas wara leelifki ſtiprinata, angku rokâs nahktu leelakà puſe no wiſpaſaules ſelta iſmantojumeem. Ir pat domajams, ka angli, reiſ rokâ dabujuſchi Tranſwalu, tik ſparigi kerſees pee ſelta iſmantoſchanas, ka tee agri dubultos iſraktà ſelta wehrtibu.

Galwenais buhru eenaidneeks nu ari tagad wehl naw angku kara ſpehks, bet paſchu duhſchas ſaplakſchana. Ja nebuhtu Oranſchas buhru glehwuliba, tad angleem wehl gruhti buhtu to zihnitees. Wehl pehdejàs deenas peerahdijuſchas, zik wiſai ſpehj pretotees leelajam Robertſa kara ſpehkam neleeli buhru pulzini. Pee Driſontenas 2—3000 buhri ar kahdeem leelgabaleem apturejuſchi weſelu deenu Robertſa 40,000 wihru leelo armiju ar wairak par 100 leelgabalu un angku jahtneeki bijuſchi tà nokauſeti, ka neſpehjuſchi pakaſdſihtees buhreem. Bet buhru puſé ta nelaime, ka daudſi no teem labga neklauſa wadonus, eet mahjàs un nahk uſ kara lauka, kad paſcheem patihk. Tahdejadi protams gruhti karot pret kahrtigu kara ſpehku, kas eeradinats wadoneem paklauſit.

Wahzija. Wairak deenas no weetas wilkàs reichstagâ aſi zihnimi dehl tà ſauzamà Heinzes jeb tikumibas aſardſibas likuma projekta. No kreiſàs puſes runatajeem tika aprahdits, ka likums eſot pahrak nenoteikts, ka newaretu notikt pahrpratumi un likuma iſtulkojumi, kas poſtitu mahkſlu. Proti likumâ teikts, ka ar 6 mehneſcheem zeetuma war tapt ſodits katris, kas iſſtahda waj pahrdod bildes un rakſtus, kas gan naw taiſni beſkauniga rakſtura, bet tomehr warot aiſſkahrt tiklibas juhtas. Tika peeſihmets, ka ar tahdu paragrafu warot aiſleegt pilnigi wiſu mahkſlu un teeſcham jau gadijees, ka kahds Berlines polizijas waktsmeiſters lizis iſnemt iſ kahdas mahkſlas tirgotawas logeem ſlawenà daikneeka Rubenſa bildes, kuru originali atrodas Berlines un Minchenes muſejâs. Wiſpahr wiſi mahkſleneeki, kas pa leelakai daļai waj nu neturas ne pee kahdas partijas, waj turas pee konſerwatiwas pahrleezibas proteſtejuſchi pret mineto likumu, to ſtarpâ wihri, ka Wallots Begaſs, Antons Werners u. z., kas radijuſchi pehdejo laiku eewehrojamakos mahkſlas darbus. Bet wiſi tamlihdſigi aiſrahdijumi nelihdſeja: likuma projekts tika peenemts ar leeliſku balſu wairumu no ſaweenotàm zentra, konſerwatiwo, nazionalliberalo partijam. Intereſanti buhs nogaidit, kas iſnahks ar no reichstaga peenemto gaſas apluhkoſchanas likumu, zaur kuru teek gaſas eewedumi Wahzijâ tiklab kà pilnigi aiſleegti. Wehl waldiba naw ſcho likumu apſtiprinajuſe, ta baidas no muitas kara ar Seemeļ-Ameriku. Ari paſchâ Wahzijâ daudſàs ruhpneeku ſabeedribas un tirdſneezibas kameras aſi proteſtejuſchas pret ſcho likumu, tapehz ka zaur to tiktu ſadahrdſinata gaſa. Flotes preekſchlikums wehl teek wilzinats.

No Münchenes. Wahzu rakſtneeks un dſejneeks Pauls Heyſe, kurſch jau ilgus, ilgus gadus ir Münchenes pilſonis, ſaſneedſis ſawu 70. dſimuma deenu. No wiſàm puſem winam teek parahdita ſirſniga lihdſjuhtiba un peekriſchana un ari Münchenes pilſehta peeſuhtijuſe winam apſweiſchanas telegramu. Sirmais dſejneeks ſchimbrihſcham neuſturas Münchenê, bet ſawâ waſarnizâ pee Garda eſera. — Münchenê ſchimbrihſcham produzejas kahda ſakiru trupa, kura ſauzas „kauzoſchee derwiſchi". Ta dara brihnuma leetas, — to newaretu tizet, ja nebuhtu redſejis pats ar ſawàm aziņ. Jadomà, ka winu kermenis notrulinats pret wiſàm ſahpem, waj ari tas ir no dſelſs. Tà derwiſchs eegreeſch ſew aſu eeſmu dſiti kaklâ, pee kam winam nedſ aſinis tek nedſ ari no wahts paleek kahdas pehdas, laiſa ar mehli tik ilgam karſtu dſelſi, kamehr nolaiſa to aukſtu; wina mehle gan paleek ſarkana, kà karſta nodedſinata dſelſs, bet tahlak winam nekait nekas. Kahds zits ſakirs ar pika lahpu ſawu kermeni ſwilina tik ilgam, kamehr jau ſahk manit zepuma ſmaku un tomehr winam nekait it nekas. Waj derwiſcheem ir kahdi ſlepeni lihdſekli, jeb waj wini to wiſu iſdara zaur paſchſugeſtiju, tas paleek neiſprotams. Lihdſ ar wineem produzejas ari kahds deenwidus franzuſis, kurſch ſaweem konkurenteem, derwiſcheem nebuht nedara kaunu, jo tas atklahti publikas preekſchâ pakaras un tomehr wehlak dſihwo. Schis prozeduras noluhks ir rahdit paſchſlepkawas waj noteeſatà waihſtus un kermena rauſtiſchanos pakahrſchanàs brihdî. Skats protams naw nedſ eſtetiſts, nedſ patihkams, peetiktu, ka ar to eepaſihſtinatu ſinibu wihrus un newis plaſchako publiku. Schim mahkſleneekam ir wehders tik paklauſigs, ka daſchdeen akteerim gihmja muſkuli. Winſch ar wehderu iſtaiſa wiſadas karikaturas. Wehlaku tas ari winam pawiſam noſuhd un ahda peelihp pee muguras kaula. Winſch ſarnas un mahga laikam eewelk kruhtis, — kadehl tihri japabrihnas, kas zilwekam wiſs naw eeſpehjams. Un to wiſu daſchreiſ nedara par ſawu deenifchku maiſi! A. Deglaws.

Franzija. Kà ſinams, waldiba wehlas wiſas ar Dreifuſa leetu ſakarâ ſtahwoſchàs prahwas noſlahpet zaur ſewiſchku amneſtijas (wainigo apſchehloſchanas) likumu. Bet Pikàrs, Reinaks un Solà, pret kureem bija eeſahktas prahwas, ſenata amneſtijas komiſijas preekſchâ iſſkaidrojuſchi, ka tee wehlas, lai winu prahwas tiktu weſtas galâ, ja tas nenotiktu, tad zeetiſchot republikas pamati. Pikàrs ſewiſchki ſihwi iſteizàs, ka ſchis gribot taiſnibu, ne ſchehlaſtibu. Apſchehloſchana aiſbahſchot muti newainigeem. Jadomà tomehr, ka waldiba iſwedis zauri ſawus noluhkus un panahks amneſtijas likumu. Sawadi, ka pat Eſterhaſijs proteſtè pret amneſtiju. Jadomà, ka tam bija zeriba no daſchàm eemaiſitàm perſonam ko iſſpeeſt, ja prahwa eetu ſawu gaitu.

Turzija. Angleem wiſai nepatihkot wahzu tirdſneezibas panahkumi Turzijâ un Maſ-Aſijâ, tikpat maſ kà wahzeem dotàs dſelſzeka konzeſijas. Angli eſot ſapihkuſchi ari pret turkeem un jau peedraudejuſchi, ka ſchee neiſpildiſchot Ziperu ſalas lihgumu (zaur ſcho lihgumu Ziperu ſala tika nodota angku rokâs, par ko angli apſolijàs ſargat turku ihpaſchumus Maſ-Aſijâ), ja turki pret teem nepeekahpſchotees.

Teeſleetu nodaļa.

Teeſleetu ſautajumi un atbildes.

Jautajums. Krona ſaimneeks, kurſch diwi reiſes prezejees un kuram behrnu nav, ne no pirmàs, nedſ otràs laulibas, mirdams atſtahj ſeewu, kura apprezas. Waj nu pehz ſchis ſeewas nahwes war winas wihrs mahjas mantot, jeb waj mahjas peekriht pirmà wihra radeem? — Atteezas uſ Kurſemi.

Fr. B. — S. Abon. Nr. 4407.

Atbilde. Eewehrojot neſenejo waldoſchà ſenata iſſkaidrojumu kahdâ prahwâ (bija ſawâ laikâ atſtahſtits „M. Weeſi"), ka teeſai un ne domenu waldei peenahkas iſſinat un apſtiprinat likumiſkos manteneekus pehz krona mahju ſaimneeka nahwes, pee Juhſu jautajuma iſſchkirſchanas japamatojas uſ Kurſemn. likumeem, pehz kureem teeſa iſſpreeſch ſemneeku mantojumu leetas. Sche ſwarà kriht wiſpirms 115., 120., 121. K. ſ. l. panti, ari 122. un 123. p. p. „Ja nelaikis ſemneeks waj ſemneeze", noſaka K. ſ. l. 115. pants, „bija neprezejuſchees, jeb waj, kaut ari dſihwoja laulibâ, tomehr mira, behrnus neatſtahdami, tad pehz wineem manto tuwakee radneeki, uſ augſchu ejoſchâ linijâ, un wiſpirmâ kahrtâ tehws un mahte, tad weztehws un wezmahte u. t. t., tahdâ kahrtâ, ka tuwakee radneeki wiſadâ ſinâ dabun preekſchroku preekſch attahlakeem. Bet ja nelaikis ſemneeks waj ſemneeze atſtahj ihſtus brahkus waj mahſas, jeb waj brahlenus un mahſizas, tad uſ augſchu ejoſchàs linijas radneeki dabun puſi no atſtahtàs mantas, un brahki un mahſas un brahku un mahſu behrni otru puſi, ar noſazijumu, ka tanî gadijumâ, kad mantojumâ nem dalibu lihdſi brahkeem un mahſam ari brahleni un mahſeni, tad ſchi puſe teek dalita ne pehz galwam, bet pehz ziltim. Bet ja pehz nelaika pa-

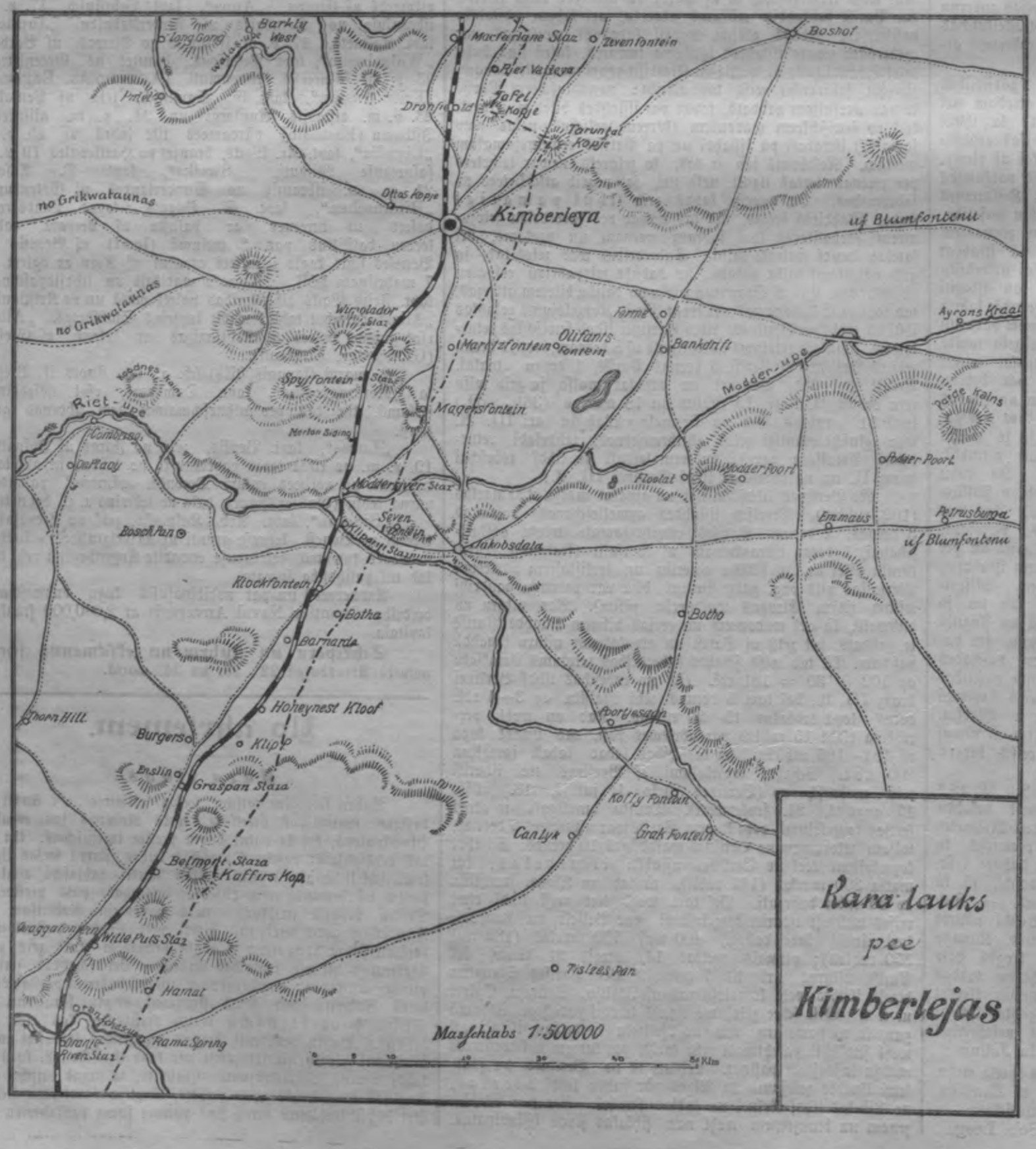

lika atraitne, waj pehz nelaikes atraitnis, tad jaeewehro 120. un 121. pantu preekschrakstus." Ja pehz nelaika nepaleek ne behrnu, ne wezako (t. i. nedſ uſ leju ejoschas, nedſ uſ augschu ejoschas linijas radeneeku), tad mantojums pahreet uſ ſahnu linijam, uſ ihſteem brahkeem un mahſam, brahleneem un mahſeneem, par kuru mantoſchanas kahrtibu plaſchak runà 116. pants. Ja nepaleek brahku un mahſu, tad manto brahleni un mahſeni (117. p.), ja to naw, wehl tahlaki radi, pehz 118. un 119. p. p. — Par atraitni ſeewu turpretim ir noteikts: „Ja nelaikis neatſtahj behrnu, bet tikai atraitni, tad ſchì dabun atpakal ſawu puhru, kurſch bija eewests wihra mantibâ, un beſ tam pusino wihra mantas; pahri palikuſè mantiba nahk tad par labu nelaika radeem pehz augſchâ mineteem preekſchrakſteem (120. pants). Wihrs manto pehz ſawas ſeewas tahdâ pat kahrtâ, kà ſeewa pehz wihra, tà tad, ja naw behrnu, wihrs dabun arween puſi no mantojuma pehz ſeewas." — Juhſu gadijumâ, ſpreeſchot pehz augſchejeem noſazijumeem, otrà ſeewa, pehz pirmà wihra nahwes, wareja mantot tikai puſi no wihra mantas, kamehr otrai puſei wajadſeja nahkt wihra radeem; no ſchis ſawas puſes otrà ſeewa, pehz ſawas nahwes, wareja atkal tikai puſi atſtaht atraitnim, t. i. ¼ daku no pirmà wihra, ihſtà krona ſaimneeka mantas, kamehr ¼ daka nahkas otras ſeewas radeem un puſe — pirmà wihra radeem — atteezotees uſ to, kà teek iſdalita nekuſtama mantiba, mahjas, japeeturas pee 122. un 123. p. p. noſazijumeem. Pee dſimtu nekuſtamu ihpaſchumu mantoſchanas wihreeſchu kahrtas radeneekeem ir ta preekſchroziba preekſch ſeeweeſchu kahrtas radeneekeem, ka wini dabun par ſawu daku wiſu nekuſtamu ihpaſchumu, kad ir aiſmakſajuſchi iſ ta ſeeweeſchu kahrtas radeneekeem winu daku naudâ, pehz mehrenas nowehrteſchanas no teeſas puſes; ehkas uſ dalamà ſemes gabala neteek lihdſi ſkaititas wehrteſchanâ. Ja lauki jadala wihreeſchu kahrtas radneeku ſtarpâ, tad jaeewehro, ka wini netiktu ſaſtahditi pahrak maſos gabalos, un ka katrs gabals, kurſch peekriht weenam manteneekam, buhtu ne maſals plaſchumâ par to, zik wajadſigs, lai waretu iſſeht katrâ no trijeem laukeem pa 4 puhri. Wezakee wihreeſchu kahrtas radneeki dabun preekſchroku preekſch jaunakeem, tahdejadi, kà ſchee pehdejee, ja naw tik daudſ ſemes, ka ari wini waretu no tàs dabuht daku, ſanem par to atlihdſibu naudâ pehz teeſas nowehrtejuma. Ehkas nahk par labu wezakajam no wihreeſchu kahrtas radneekeem un neteek winam eeſtaititas wina dakâ. —ns.

Walejas wehſtules.

Julijam. Pateizamees. Jums noſuhtita wehſtule. J. J. neſihmejas uſ Jums.

R. Sch. Tagad pat peenahkuſe ſina, ka dſeedaſchanas ſwehtki naw atlauti.

S. R. To wareet pateikt kreetno wihru tſchaklai rihzibai — kad ar tahdu energiju darbojas, tad ari wajaga buht panahkumeem.

S. T. Apmeerinatees un pazeeſchatees, kad mehlneſibas wadſis pilns, tad tas luhſt. Parahdas Deewa pirkſts — tà ka wehlneſis pats ſatinas ſawàs zilpàs. Pateeſibai tatſchu galu galâ jauſwar!

D. A. Lihdſjuhtibas dſeeſma Kronjèm lai labak noſkan lihdſjuhtigàs ſirdìs. Tahdus, kas padewuſchees, nemehdſ dſeeſmàs zilbinat.

P. K. Par pahrtiku beedribam jau daudſ polemiſets, lai ſchoreiſ labak paleek.

Peeb. Jums warbuht ir dſejneeka dahwanas, waloda leekas buht dſejſka ahdere, bet wajaga ari apdomat, ko grib iſteikt. Juhs ſawà dſejſlâ fajuhſmibâ eſat labſejojuſchi pretrunas un tihras muſkibas.

Sp. Pola ſtahſtinu „Papira lokſne", iſ Tranſwalas kara, nahkoſchâ numurâ.

Peek. kgam. Nahkoſchâ numurâ.

Db. Lai labak paleek Juhſu kora protests, naw wehrts, ka tahdeem wihreem wehl peegreeſch tik daudſ wehribas — tee ſaprotams katru peeteikuſchos kori gribetu eteikt, ka tas nemaſ nawa pafaulê.

P. J. Efam gan jau ſen pamanijuſchi, ka ſinamais ſchurnals ſolità labuma weetà palizis fliktaks, fliktaks papirs un tam peemebrots ſaturs — tàpat ari iluſtrazijas. — Nefazijam tikai tadehì neko, ka labi, ſinam zik gruhta tam konkurenzes zihna, naw wis uſ roſem guldits. Wehlam, lai tas dſihwo ari turpmak. Tikai drukſu tas waretu ſawaldites un mums aplam neuſbrukt, kà tas notizis atkal 3. burtnizà, it kà mehs buhtu kazejuſchi pret laukſaimneezibas ſapulzi un mehs to zik eeſpehjams pabalſtijam — par ko mums ari rihkotaju komiteja iſſazija pateizibu. Schi ſchurnala dſejneeki labak waretu dſejot, nekà ar ſawu dſejneeka fantaſiju ſpreeſt par laukſaimneeku ſapulzem, kur tatſchu uſ karſtàm pehdam peedſenama nepateeſiba.

T. J. Jums taiſnība, ka muhſu pretineeki paſchi peerahda, ko nahwigi aplarojuſchi — tas ir, ka mums labakee dſejneeki un rakſtneeki. — Ne maſumu bijuſchi luhgumi, lai tee ari wineem ko eeſneegtu — un kad ko nebuht iſdoras no kahda dabuht, tad to tuhlin nodruka ſawas awiſes wiſzehlakâ weetâ.

P. Juhs, kà rahdas, ar weenu kahju gribeet kahpt Himalajà, ar otru rahptees atpakal wiſdſilakâ bezdibenâ. Tahdam, kas neſajehdſ, ka tas tautai par godu, ka zitas tautas winas darbus godam min — atbild tautas dſeeſmina:

Zirws beſ kahta, puiſ's beſ prahta
Stahw pee preedes peeſlehjees —
Zirwam kahtu gan eelika,
Puiſcham prahtu neeelika.

Drehbneekam. Juhs bijat peemirſuſchi uzdot ſawu ihſto wahrdu un adreſi, kapehz ari Juhſu rakſtu atſtahjam neiſleetotu.

Dr. B. Ar eksemplaru neeet; ja rakſts iſrahdiſees par derigu, tad iſleetoſim. Red.

E. Oſola kgam Sw. Peterburgà. Saimn. un Seltenu kalendaru peeſuhtijàm. Par no Jums peepraſito wahronizu naw mums nekas ſinams. Lihdſiga wahroniza gan ir iſnahkuſe, bet jau — 18. gadu-ſimteni un ta dabonama tikai retàs bibliotekàs. Ekſped.

Tirgus ſinas.

Rigà, 8. martà.

Wakar-Eiropà laiks bija nepaſtahwigs, nakts ſalnas mainijàs ar atkuſni un tas nedarija nekahdu labu eeſpaidu uſ ſeemas ſehju. Anglijà laiks bija ſauſaks un tapehz ari iſdewigaks ſehjai. Franzijà ari ſalnas ſazehla baſchas, tàpat kà Wahzijà. Saweenotàs Walſtis ar ſeemaja ſtahwokli war buht weerà, iſnemot deenwidus walſtis, kur beſ hetu muſchas ſehjam kaiteja ari ſalnas. Argentinà laiks loti labs. Kreewijà, iſnemot Baltijas un ſeemelu gubernas, bija atkuſnis, wakaru, deenwid-wakaru un auſtrumu gubernàs ſneega bija pahrak par normu, deenwidu gubernàs pa leelakai daloi pawiſam ta truhka. — Starptautiskais labibas tirgus bija milſigi apgahdats un tendenze bija paſtahwiga, tà, ka pat zenas maſleet pazehlàs. Anglijà leelee tirgi bija rahmi, zenas maſleet groſijàs, peewedum.i peenehmàs. Franzijà eekſcheji peedahwajumi bija leeli, tàpat ari Wahzijà, kur tee ſahka pat zenas noſpeeſt. Peepraſija daudſ rudſu uſ turpmakeem termineem. Saweenotàs Walſtis weduma maka tika paſeminata un zaur to ſaroſinajàs Tſchikagas tirgus, kur tika noſlehgti daudſ lihgumi uſ labibas iſwedumeem; tendenze beſ tam wehl nazeetinajàs zaur ſinam par nakts ſalnam iſ deenwideem. Neraugotees uſ to, ka daudſ kweeſchu iſweda iſ Argentinas, kweeſchu zenas tomehr pazehlàs. — Kreewijas tirgos nebija nekahda leela roſiba. Peewedumi aiſ ſliktà laika bija neeewehojami. Eekſcheju peepraſijumu bija loti daudſ, tà ka zenas pazehlàs. Wideenà apgroſijumeem nekahwa attihſtitees dſelſzela ſtazijàs ſanahkuſchee labibas krahjumi. Deenwidos, kur pa wiſu ſeemu uſ laukeem nebija nekahda ſneega, pehdejàs ſalnas uſ ſehju neatſtahja nekahdu labu eeſpaidu un zaur to tika tendenze nozeetinata. Deenwidu oſtàs apgroſijumi bija maſi un bija ari maſ peepraſijumu no ahrſemem, tikai auſas zik nezik peepraſija frantſchi. Bet tomehr Kreewijas iſwedumi zaurmehrà bija wairoſuſchees; kweeſchus pa leelakai daloi iſweda uſ Widus juhras oſtam. No 20. lihdſ 26. februarim zaur Kreewijas galwenàm muitnizam daſchadas labibas iſweſts uſ ahrſemem 5,386,000 pudu.

Labibas zenas Rigà ſchimbrihſcham ſchahdas:

Rudſi, Kreewu, uſ 120 pamata mahrzinu makſà: 77 kap. pudà, Kurſemes rudſi 73 kap. pudà. Tendenze: rahma.

Kweeſchi, 128—130 mahrzinu ſmagi kreewu kweeſchi makſà 87—88 kap. pudà, 125—128 mahrzinu ſmagi Kurſemes kweeſchi makſà 88—89 kap. pudà. Tendenze: rahma.

Meeſchi, ſeſchkanſchu, uſ 100 mahrzinu pamata makſà — kap. pudà; kreewu meeſchi makſà 80 kap. pudà; Kurſemes 105 lihdſ 108 mahrz. ſm. meeſchos dod — kap. pudà. Tendenze: zeeta.

Auſas, labàs gaiſchàs auſas makſà 67—75 kap. pudà; ſchahwetas auſas makſà — kap. pudà; Kurſemes auſas makſà 66—70 kap. pudà; Zarizinas un Liwnas-Jelezas auſas makſà 60—61 kap. pudà. Tendenze: zeeta.

Linſehklas. Stepju ſehklas uſ 87½ proz. pamata makſà 156 kap. pudà; parakſtàs brahka ſehklas makſà 153—155 kap. pudà. Krona ſehklas, ſchahwetas — — — kap. pudà. Tendenze: zeeta.

Linſehklu elias rauſchi, ſchejeenes makſà 98—100 kap. pudà. Kreewu linſehklu eliias rauſchi makſà 96—98 kap. pudà.

Saules puku (ſaulgreeſchu) ſehklu rauſchi makſà 76 kap.

Sirni makſà — kap. pudà.

Pupas makſà — kap. pudà.

Klijas pehrk par 58—63 kap. pudà.

Kanepes makſà 120—121 kap. pudà.

Kanepaji makſà 53—60 kap. pudà.

Linu tirgus wehl arween pawahjſch. Peewedumi un apgroſijumi maſi. Krahjumi ir pawiſam neezigi. Schimbrihſcham par maſakàm partijam waretu dabuht ſchahdas zenas:

Lini. Ihſti labos linos par R (riſti) un ╳R╳ (jakee riſti) dod 48—49 rbl. birkawà; par Z K (zinſi) un ╳ HD ┼(Pernawas „hofdreibanti") makſà 45—47½ rbl. birkawà; par S P K (ſuperior pihkkroni) un S F P HD makſà 32—37 rbl. birkawà; par P K (pihkkroni) un F P HD (ſmalkee pihkhofdreibanti) makſà 29—32 rbl. birkawà; par P W (pihkbrahki) un P HD (pihkhofdreibanti) makſà 26—29 rbl. birkawà; par W (brahki) un HD (hofdreibanti) dod 20—21 rbl. birkawà; par D (dreibanti) un L D makſà 19 rbl. birkawà un par D W dreibantbrahki) un L D W dod 15 rbl. birkawà.

Pahrtikas zenas Rigà:

	kap.		kap.
Sweeſts, mahrzinà	27—31	Medus tezinats, mahrz.	30—45
Galda ſweeſts, mahrz.	37—40	Breeſcha gala, mahrz.	12—15
Zuhkas gala, podà	300—310	Olas, ſchokà	125—140
Wehrſcha gala, podà	140 - 220	Sihpoli, ſtopà	6—7
Schahweta aitas gala, mahrzinà	8—12	Reekſti, ſtopà	12—16
Swaiga aitas gala, mahrzinà	10—12	Meeſchu putraimi, ſtopà	9—12
Teła gala, mahrzinà	6—18	Sirni, ſtopà	10—14
Schahwets ſchkinkis, m.	20—23	Kalteti zigorini, ſtopà	6
Schahw. ſpeks, mahrz.	19—20	Kurſ. kweeſchu bihdeleti milti, mahrz.	4—5
Wiſtas, gabalà	50—100	Rudſu milti, puhrà	245—250
Zahki, pahri	100—120	Dſehrwenu ogas, ſtopà	12—15
Pihles gab.	60—110	Ahboli garnizà	35—45
Soſis gabalà	135—170	Sehnes, bkodinà	10—15
Kalkuni	200—400	Skahbi kahpoſti, ſtopà	8—10
Irbes, pahris	60—120	Renges, ſwaigas 100	30—40
Saki, gabalà	50—90	Schahw. renges, 100	50—70
Stirnas, gab.	400—700	„Bretlini", ſchahw. 100	40—45
Kartupeli, puhrà	135—160	„Bretlini", ſahl. kahlà	5—10
Saldſ peens, ſtopà	9—10	Sutini (weetejee) kahls	75—90
Beeſs peens, ſtopà	10—15	„ (Kreew.) kahls	45—50
Kupinats peens, ſtopà	12	Lihdakas (weetejàs) mrz.	20—25
Skahbs krehjums ſtopà,	55—60	„ plauſchi u. z. (Kreewijas) mrz.	12—14
Medus ſchuhnàs, mahrz.	40—60		

Telegramas.

Berlinè, 18. (5.) martà. No Londonas ſino awiſei „Berl. Neueſte Nachr.", ka ſtarp Angliju un Franziju teekot weſtas ſarunas par Madagaſkaras atdoſchanu Anglijai, par ko Franzija dabuhtu teeſibu eenemt Maroku. Galwenakais kaweklis ſcha lihguma noſlehgſchanai eſot Anglijas praſijums, lai Dſeutas oſta tiktu atdota winai.

Berlinè, 19. (6.) martà. Reichstagà brihwprahtigo un ſozialiſtu obſtrukzijai iſdewàs aiſkawet Heinzes likuma peenemſchanu wina wiſumâ, pehz tam, kad katrs paragrafs par ſewi bija tizis peenemts. Tika noſpreeſts, ſehdi atzelt uſ wehlaku laiku. Negaiditais notikums pahrwalda wiſu deenas politiku. Zentrs projektè dariſchanas kahrtibas pahrgroſiſchanu, lai tahdus notikumus daritu par neeeſpehjameem. — Tirgotaju birſchâ notika protesta ſapulze pret gatas likumu. Klaht bija 45 tirdſneezibas kamergs lozekku un 80 iſteikuſchi rakſtos ſawu lihdſjuhtibu par ſchahdu iſtureſchanos.

Winè, 17. (4.) martà. Ezherzogene Stefanija (kronprintſcha Rudolfa atraitne) atklahti ſaderinajuſès ar grafu Launaju. Laulaſchana notiks nahkamàs deenàs.

Kriſtianijà, 17. (4.) martà. Uſ Berkelandu nobraukuſe iſ peezàm perſonam ſaſtahwoſcha ekſpedizija ar noluhku, iſpehtit ſeemeklahſmu. Schis ekſpedizijas preekſchneeks telegrafè kultus miniſtram, ka wakar tſchetri ekſpedizijas lozekli aprakti no lawines, kad tee, neklauſotees brihdinajumus, mehginaja uſkahpt Hadetropena galâ. Wiſi tuhlin tika iſrakti. Diwas perſonas bij wehl dſihwas.

Londonà, 17. (4.) martà. Meſkingas atſwabinaſchana ſagaidama tuwakâ nahkotnê.

Londonà, 18. (5.) martà. No buhru lehgera pee Glenkas ſino no 2. marta: Gar Bigarſa kalneem ir uſzelti jauni apzeetinajumi. Domà, ka poſizija, pateizotees ſcheem apzeetinajumeem, padarita par neeenemamu.

Londonà, 19. (6.) martà. Awiſei „Times" ſino iſ Ladiſmiſas: Stiprakà buhru poſizija Bigarſa kalnos atrodas zelà uſ Rukeſtli. Eenaidneeks tur uſſtahdijis daſchus leelgabalus; wina poſizija zelà uſ Dundi maſak ſtipra. — „Times" ſino iſ Laurenſo-Markeſas: Walſts ſekretars Reizs iſſkaidroja koreſpondenteem, ka Tranſwalas waldiba atrodot ſabeedroto walſtju atbildi par apmeerinoſchu. Reizs iſteiza zeribu, ka ſabeedrotàs walſtis iſleetoſchot ſawu eeſpaidu preekſch meera ſarunam, kas buhtu abàm republikam peenemamas. Reizs atſihſt, ka ſtahwoklis wiſai nopeetnis, bet abas republikas aiſſtahweſchot ſawu neatkaribu lihdſ pehdejam aſins pileenam. — Awiſei „Times" ſino iſ Aliwalnorta: Komandants Oliwjè dewàs prom uſ Kronſtati, pehz tam, kad tas bija iſ Ruwilas ſawahzis wiſus pahrtikas lihdſekłus. Apkahrtnes eemihtneeki zaur to padoti badam. — Lords Robertſs telegrafè no 5. marta, ka Blumfontenâ deenu preekſch tam eeraduſès gwardijas brigade no Narwalſpontas. Burgeri leelâ ſkaitâ noleekot eerotſchus. Belmontâ weena mitrakeſa un weens 6 mahrzinu leelgabals kritis angtu rokàs; zitus 9 mahrzinu leelgabalus buhreem atnehmis oſtzeers, kas pawehl Kolsbergâ. Kawalerijas brigade aiſgahjuſe uſ Tabanku, lai apmeerinatu eedſihwotajus un iſdalitu ſtarp teem Robertſa iſdoto proklamaziju, tà ka daudſi gribot to dabuht. No 6. marta ſahkot tikſchot atjaunota kahrteja dſelſzeku brauzeenu ſatikſme ſtarp Blumfontenu un Kapu. Metjuena kara pulki 3. martâ eeradàs Warentokâ un wehl ihſtâ laikâ, lai aiſkawetu iſlaiſchamà tilta iſſaukſchanu un eeguhtu pahreju pahr Walas upi.

Kimberlejà (Reutera dep.). Palkawneeks Pekmans ſaſtapàs apkartni rekogniſzejot (iſluhkojot) Fortin Stima tuwumâ ar 500 buhreem, kureem bija 2 leelgabali. Buhri bija parſteigti un atbildeja uſ angtu uguni ar plinſchu un leelgabalu ſchahweeneem. Palkawneeks Pekmans atgreeſàs pehz tam, kad tas bija ſaſneedſis ſawu mehrki.

Toronto, 19. (6.) martà. Kanadas Sarkanà kruſta nodalas preekſchneeks telegrafè iſ Kimberlejas, ka tur 16. (3.) martà gulejuſchi 1000 ſlimneeki un eewainoti. Pawiſam Deenwidus-Afrikas ſlimnizàs ſchimbrihſcham atrodotees 17000 ſlimi waj eewainoti kareiwji.

Wiktorijà-Weſtà, 18. (5.) martà. Foſbergas paſtmeiſters eeradàs ſche. Wina kantori eenehmuſchi buhri un dumpineeki. Starp Wiktoriju-Weſtu un Foſbergu telegrafa ſatikſme pahrtraukta. Ikdeenas ſche eerodas behgki no Kengardtas, Freiburgas un ziteem nemeerigeem apgabaleem. Eet baumas, ka drihſâ laikâ ſche eeradiſchotees buhri.

Pretorijà, 18. (5.) martà. Transwalas ſinu biroja preekſchneeks iſſludina, ka ſabeedroto republiku ſaudejumi lihdſ Kimberlejas un Ladiſmiſas atſwabinaſchanai lihdſinajuſchees 677 krituſcheem un 2129 eewainoteem; zaur nelaimes gadijumeem beſ tam eſot nonahweti 24 un eewainoti 171; zaur ſlimibam nomiruſchi 99, iſweſelojuſchees waj atronotees zelâ uſ iſweſeloſchanos 1251. Tà tad pawiſam buhri ſaudejuſchi 4351 wihru.

Kapſtatè, 18. (5.) martà. Sawangotà Kronjè pulka aiſweſchana uſ Helenas ſalu eſot atlikta, tapehz ka 70 no buhreem ſaſlimuſchi. Pehz awiſchu ſinam ſawangotos Transwalas buhrus ſuhtiſchot uſ Helenes ſalu, bet Oranſchas buhri pagaidam paliſchot Simonstaunâ. Starp ſawangoteem Transwalas un Oranſchas buhreem waldot tik leela domſtarpiba un néſaderiba, ka wajadſejis ſpert ſewiſchkus ſolus, lai nowebrſtu nekahrtibas. — Jahtneeku pulks, kas iſgahja no Kimberlejas noluhkâ atſwabinat Meſkingu nonahzis Warentonâ.

Laurenſo-Markeſà, 18. (5.) martà. Pehz telegrafiſkàm ſinam no Meſkingas no 26. febr. tureenes garniſons turotees labi. No Blumfontenas ſino no 3. marta, ka 800 buhri padewuſchees generalam Pilkerju.

Blumfontenà, 16. (3.) martà. Jahtneeku iſluhku pulks pret ſeemeleem aiſgahja lihdſ Moderupei, bet nekur neuſduhràs uſ eenaidneeku ſaldateem. Tilts, kas wed pahr upi, ir palizis neaiſtikts. — Atbildot uſ Robertſa proklamaziju 400 Oranſchas buhri padewàs. Gubernators Pretimans iſlaida proklamaziju, kurà tas uſaizina farmerus, weſt uſ tirgu ſawus raſchojumus preekſch pahrdoſchanas ſaldatu wajadſibam. Beſ tam gubernators par to gahdaja, ka uſ tirgeem, tapat kà agrak, beſ trauzejumeem waretu notikt tirgoſchanàs. Oranſchas buhru leelais wairums atgreeſàs atpakal uſ ſawàm dſihwes weetam.

Wanſilà, 17. (4.) martà. Dſelſzeka ſatikſme ſtarp Blumfontenu un Narwalſpontu atkal atjaunota. Stahſta, ka 300 buhri iſ Oranſchas brihwwalſts deenwideem atgreeſuſchees atpakal uſ ſawàm farmam.

Lobatſà, 18. (5.) martà. Tureeneeſchi ſino, ka Schwarzs ar apmehram puſotra ſimta wihreem un weenu leelgabalu eſot nodomajis iſpoſtit dſelſzeku Aſſogelſkopa tuwumâ uſ ſeemeleem no Lobatſas. Schwarzam neiſdodotees peerunat tureeneeſchus, lai tee winam ſchaî leetâ palihdſetu. Tahlak ſino, ka Jelofs iſgahjis ar kahdu pulku no Seruſtas uſ Meſkingas puſi.

Дозволено цензурою. — Рига, 7 марта 1900 г.

Ihpaſchneeks un iſdewejs: Ernſts Plates.
Atbildigee redaktori:
Dr. phil. Arnolds Plates, Dr. philos. P. Sàlits.

Schim numuram eet lihdſ, paſta abonenteem, peelikums par peenazentrifugas noſihmi peenſaimneezibà, no ſemkopju ſabeedribas „Paſchpalihdſiba" Rigà.

Rigas Hipoteku beedribas norehkins

februara beidſamajà deenà 1900. g.

Debitori:

	Rubli.	Kap.
Imobiliju konto	19,867,000	—
Tekoſchi nog. bankàs	493,000	—
Eepirktas imobilijas	121,506	21
Eetaiſes makſajumu konto	16,534	—
Beedribas nams	102,885	—
Wehrtspapiru konto	1,985,196	48
Kuponi aprehkinà	13,097	75
Pahrwaldibas iſdewumu konto	7,225	2
Rentu konto	43,408	10
Kaſes konto	10,249	42
Kihlu ſihmju iſlaiſchanas konto	192,885	50
Atkahrtoſchanas makſajumi	133,007	95
Daſchadi konto	6,507	93
Kihlu ſihmju pagatawoſchanas konto	1,202	80
Ingroſazijas makſajamais konto	940	73
Neſamaſkato prozentu konto	4,249	52
Uſteiktas kihlu ſihmes	301,900	—
Weenreſigà makſaſchana	332	20
Kopà	23,301,128	61

Kreditori:

	Rubli.	Kap.
Kihlu ſihmes pehz kurſa	17,138,500	—
Kihlu ſihmju iſlaiſchanas reſerwes fonds	2,973	76
Deldeſchanas fonds	4,642,875	94
Kuponu nodokku konto	1,643	43
Iſloſetas kihlu ſihmes	115,800	—
Reſerwes fonds	903,450	3
Diwidendu konto	6,426	70
Kihlu ſihmju prozentu konto	488,858	75
Eepirkto imobiliju pahrwaldiba	600	—
Kopà	23,301,128	61

Direkzija.

Labu laimi un preezigu kopmuhſchu!

Edei Bertai Wagal jkdſei, Peterim Aigar kgam,

kâ ſaderinateem.

Saikawâ. Praulenê. **Kokneſeeſchi.**

Bauſkâ

eſmu nometees no 1. marta ſch. g. un runajams **lopu ſlimibâs** ikdeenas no plkſt. 9—12 preekſchpusd. un no 3—5 pehz pusd.

Weterinar ahrſts

Eduards Zihrulis.

Sobu ahrſts

H. Gotliebs.

Runas ſtundas no 9—12 un no ½4—½6 p. pusd. Kalku eelâ 35, Kauf eelas ſtuhri.

Azu ſlimneekus

peenem katru deenu no plkſt. **9—12** deenâ un no **4—7** wakarâ. **Kungu eelâ Nr. 29,** 2 trep.

azu ahrſts

Dr. med. E. Heimann.

Slimneekus uſnem ari mahjâ (dſihwokli).

Dr. med. A. Grünſteins,

Bonnes uniwerſitates ahrſts

mahgas un ſarnu ſlimibâs,

Rigâ, Kungu eelâ Nr. 9.

Runas ſtundas no 9—12 un no 3—5. Preekſch maſturigeem no pulkſten 5—6.

Sobu ſlimneekus

peenem katru deenu no plkſt. 9—12 un no plkſt. 3—6 pehz pusd.

dentiſts A. Schneider,

Rigâ, leelâ Grehzneeku eelâ Nr. 12.

Ahrſteju, plombeju un leeku mahkſligus ſobus. M 149

S. Bernſteins, dentiſts,

Kalku eelâ Nr. 27.

Poliklinika

ahdas un dſimuma ſlimibâs,

Rigâ, Schkuhnu eelâ Nr. 16.

Slimneekus peenemu katru deenu no pulkſten 12—3 pusdeenâ. Swehtdeenâs ſlimneekus nepeenem.

H. Simonſons,

16 eeſtahdi pahrwaldoſchs ahrſts.

Peenemu **eekſchejâs, weneriſkâs, kaunuma** un **ahdas ſlimibâs** ikdeenas no plkſt. **9—1** rihtâ un no plkſt. **5—9** wakarâ. Seeweetes no ½5—6 wakarâ.

Dr. H. Levy,

prakt. ahrſts.

Rigâ,

Suworowa eelâ Nr. 10,

pretim Wehrmana dahrſam.

Azu ſlimneekus

peenemu **katru deenu** no pulkſten **9½—11½** un no **4—5, Rigâ, Kauf- un Kramer eelu** ſtuhri Nr. 2. Slimneeki war tapt ari uſnemti manâ klinikâ. M 98

Azu ahrſts Dr. **R. Cahn.**

James Armitſteda behrnu ſlimniza,

Telefons Nr. 168.

Jelgawas ſchoſejâ 23.

Slimneekus peenem katrâ laikâ. Ambulanze katru deenu no **12—1.**

Slimneeku wedamee rati dabonami leetoſchanai. 689

Wezakais **Rigas aprinka** feldſchers

J. Kampe

dſihwo tagad **Marijas eelâ Nr. 76.** Runajams no plkſt. 3—8 wakarâ 945

Jaun-Peebalgas

pagaſta walde

zaur ſcho uſaizina wiſus pee ſcha pagaſta peederigus

jaunekļus,

dſimuſchus laikmetâ no **1. oktobra 1878. g. lihdſ 1. oktobrim 1879. g.** neiſtruhkſtoſchi **1. aprili ſch. g.** eeraſtees pulkſt. 10 pr. pusd. Jaun-Peebalgas pagaſta waldê, lihdſnemot wajadſigas wezuma un familijas ſaſtahwu apleezibas, dehļ winu eerakſtiſchanas eeſaukſchanas rulkos. Pretejâ gadijumâ, wainigee kritis likumigâ atbildibâ, kâ pateeſibas ſlehpeji.

Jaun-Peebalgas pagaſta waldê, 21. februari 1900. g.

Pagaſta wezakajs: **A. Purens.**

923 Skrihweris: **J. Orninſch.**

Jaun-Peebalgas

pagaſta walde

zaur ſcho dara ſinamu, wiſeem ſawa pagaſta nodokļu makſatajeem, kâ:

1) pehz apſtiprinata pagaſta nodokļu aprehķina par 1900. g. ir jamakſâ katram Jaun-Peebalgas pagaſta peederigam nodokļu makſatajam: lutertizigam **5 rbl. 75 kap.** un pareiſtizigam **3 rbl. 95 kap.**

2) pehz weetneeku pulka nolehmuma ſchee nodokli pilnigi janomakſâ lihdſ **15. martam ſch. g.**

3) ja nodokli lihdſ dotam terminam labprahtigi netiks nomakſati, tad tos peedſihs peeſpeedu kahrtâ;

4) nodokli tiks ſanemti katras nedeļas **pirmdeenâs un zeturtdeenâs,** no plkſt. 10 pr. p. lihdſ plkſt. 3 pehz p. — iſnemot baſnizas un augſtus walſts ſwehtkus.

Jaun-Peebalgas pag. waldê, 21. febr. 1900. g.

Pag. wez.: **A. Purens.**

924 Skrihw.: **J. Orninſch.**

Sarkanmuiſchas

pagaſta walde

uſaizina wiſus **wihreeſchu kahrtas lozeklus,** kuri dſimuſchi laikmetâ no **1. oktobra 1878. g. lihdſ 1. okt. 1879. g.** uſdot pagaſta waldei ſkaidras ſinas par ſawu familijas ſaſtahwu, dehļ eerakſtiſchanas eeſaukſchanas liſtê, ne wehlaki kâ lihdſ 13. aprilim ſchini gadâ.

Sarkanmuiſchâ 17. februari 1900. g.

Pagaſta wezakajs: **Oſis.**

Skrihweris: **M. Leepin.**

Uhtrupe.

Madleenas draudſê, Lauberes pagaſtâ,

Annas muiſchâ

20. un **21. martâ pahrdos uhtrupê**

40 ſlauzamas gowis, 10 darba ſirgus un wiſu mahjas inwentaru.

Gulberê,

Zehſu aprinki, wajadſigs

jauns zilweks

luterans, kas prot weetejas walodas rakſtiſki un runat, kâ: latwiſki, kreewiſki un wahziſki, paſihſt ſemkopibu un laukſaimneezibas maſchinas, kâ uſraugs un ſaimneezibas palihgs. Eeſtahſchanâs ja eeſpehjams preekſch 23. aprila 1900. 952

Adreſe: Baron Arth. Schoultz-Aſcheraden. Gulbern pr. Stockmannshof

Mahzeklis, 714

kurſch wehletos iſmahzitees ſkurſtenſlauziſchanas amatu, war peeteiktees Jehkabſtatê pee ſkurſtenſlauzitaja meiſtera Scheludjakowa.

Pamatigu mahzibu klaweeru ſpehleſchanâ

pehz weegli ſaprotamas metodes paſneedſ Tronamantneeka bulwari 31, dſ. 14. Runas ſtundas no pulkſten 12—2 pehz pusd. K 548

Jauna mahja

pahrdodama wairaku fabriku tuwumâ; grunte rentejama uſ 18 gadeem, peepraſams pee Peterburgas ſchoſejas Nr. 30, alus bodê.

Iſnomajamas 902

Kalna = Dibenu mahjas

(Zehſu aprinki, Tolkas pag.) ar **100** puhrw. aramas ſemes un **61½** p. w. labu plawu uſ **6 gadeem,** no marta mehneſcha 1900. g. Nolihgſchana pee **A. Jurjana** Rigâ, Marijas eelâ 97.

Anglu tihraſinais

waiſlas ehrſelis

„Neptuns"

aplez ſtempeletas (gekortê) kehwes par 4 rubli, neſtempeletas turpretim par 6 rubli. Weenreiſiga makſaſchana ir deriga preekſch trihsreiſigas peelaiſchanas.

Plahnu muiſchas walde par Remti.

Weena 10 HP.

lokomobile,

anglu fabrikats un 14 HP. guloſcha

twaiku maſchina

ar rores katlu, 8 atmoſferu darbibu **lehti pahrdodamas.** Adreſes luhdſu nodot ſch. aw. ekſpediz. ſem burt. **F.**

W. Schultzs,

pumpju un bloku taiſitajs

Rigâ, Kungu eelâ Nr. 24,

pagatawo un tura krahjumâ wiſadus **talja blokus, koka pumpjus** preekſch **kugeem un akam.**

Kegus un **buk-koku bumbas** (bumbotawam) un buk-koka lehgerus.

Rigas Krahſchanas un Aiſdoſchanas beedribas

(Leelâ Newas eelâ Nr. 30.)

Bilanze.

29. februarî 1900. g.

Aktiwa.

	Rbl.	Kp.
Kaſes konto	3,367	36
Aiſdew. pret obligazij.	544,728	—
„ „ wehrtspap.	16,450	—
„ „ daſch. kihl.	11,475	—
„ „ perſ. uſtiz.	21,273	—
„ „ galwojum.	28,762	55
Reſerwes kapitala wehrtspapiri	20,700	50
Inwentars	608	17
Sihki iſdewumi	800	45
Algas	870	—
Daſchadi iſdewumi	3,200	—
Wehrtspapiri	11,477	50
Tekoſchs rehkins Rigas Piſeht. Diskonto bankâ	58,066	95
Reſerw. kapitala wehrtspap. augli	75	98
Wehrtspapiru augli	54	34
Rubli	721,909	80

Paſiwa.

	Rbl.	Kp.
Reſerwes kapitals	24.707	01
Beedru daliba	107,312	32
Noguldijumi	514,424	62
Aiſdewumu augli	12,296	68
Noguldijumu augli	8,932	98
Aiſnehmumu augli	757	50
Auglu konts	87	59
Diwidende	6,063	38
Pahrejoſchas ſumas	1,036	20
Sodu nauda	46	77
Norakſtiti ſaudejumi	—	—
Sihki eenehmumi	124	35
Aiſnehmumi	45,000	—
Krona nodokli	770	40
Peterb. Krahj. = Aiſdew. Beedr. Nodaļu	25	—
Ruhpneez. weizinaſch. kapitals	325	—
Rubli	721,909	80

Beedriba makſâ par noguldijumeem no 5 proz. auglu gadâ un nem par aiſdewumeem pret wehrtspapireem 6 proz., pret obligazijam 7 proz. un pret galwojumeem 8 proz. gadâ.

Beedribas dariſchanas iſdara katru deenu no pulkſten 10—2 deenâ, iſnemot ſwehtdeenas un ſwehtku deenas. Wiſi noguldijumi un eemakſajumi ſchajâ beedribâ atſwabinati no krona nodokleem.

959 **Walde.**

Rigas Latw. Amatn. Pal. Beedr. Krahſch. u. Aiſd. Kaſes

bilanze

beidſamajâ februarî 1900. gadâ.

(1854 beedri, droſchibas kapitals 136,315 rbl. 44 k. Eliſabetes eelâ 16.)

Kaſe makſâ par noguldijumeem 5—5½% par gadu; par aiſdewumeem nem pret wehrtspapireem 6½% par gadu; pret obligazijam 7½% par gadu; pret galwneekeem 8% par gadu. — Kaſes darba laiks katru deenu no pulkſten **10—3** pehz pusd., iſnemot nedeļas ſwehtdeenas un walſts ſwehtkus. Aiſdewumu peepraſijumus, kuri lihdſ pulkſt. 12 pr. pusd. pee darba wedeja peeteikti, tai paſchâ deenâ iſpilda. — Wiſi noguldijumi un eemakſajumi ſchai kaſê atſwabinati no krona prozentu nodokleem.

Aktiwa.

	Rbl.	K.
Kihlu aiſdewumu rehk.	706,614	49
Aiſdewumu r. pret galwn.	159,286	99
Pamata kapitals walſtsb.	10,000	—
Kaſes r. (ſkaidrâ naudâ)	13,791	77
Inwentara rehkins	3,322	07
Zitâs bankâs uſ tekoſcha r.	51,693	50
Kaſei peederoſchu obligaz. rehkins	6,179	92
Wehrtspapiru rehkins	26,652	75
Algu rehkins	—	—
Waldes iſdewumu rehkins	1,885	19
Kaſes nams	100,185	28
Pilnwarneeku un teeſu r.	1161	42
Kaſei peederoſchi nekuſtami ihpaſchumi	2,295	09
Ihru rehkins	763	84
Wehrtspap. proz. rehkins	322	18
	1,084,154	49

Paſiwa.

	Rbl.	K.
Pamata kapitala rehkins	10,000	—
Reſerwa kapitala rehkins	63,080	06
Dariſchanu kapitala rehk.	63,235	38
Noguldijumu rehkins	842,549	36
Aiſdewumu proz. rehkins	15,582	58
Noguldijumu proz. rehk.	15,701	75
Diwidenda rehkins	10,113	19
Pahrejoſchs rehkins	2,467	94
Rakſtiſchanas rehkins	—	—
Parahds uſ kaſes namu ſawſtarpejâ kredit-beedribâ	36,288	37
Parahds II. ſawſtarpejâ kredit-beedribâ	23,750	—
Krona nodokla rehkins	1,235	86
Saudejumu atmakſ. rehk.	150	—
	1,084,154	49

Rigâ, 1. martâ 1900. g. 903 **Walde.**

Iſdewiba!

Drihſâ laikâ, tomehr pamatigi iſmahzu fotografeſchanu. Schahdu kurſu ſarihkoju uſ 15. aprili. Honorars tagad tikai 35 r. Iſdodu „diplomu." Saweem kurſu beiguſcheem mahzekleem apgahdaju **wiſpuſigi leetderigu** aparatu par 48 r. (kabinet formata). Pehz eeſpehjas apgahdaju ari weetas. Mahzibas laiks 5—6 nedelas.

NB. Lai nowehrſtu pahrpratumus kadehļ tik nedſirdeti lehti peelaiſchu katru ſcho mahkſlu peeſawinatees, peeſihmeju, ka manâ no waldibas atlautâ fotogr. weikalâ peekopju tagad galwenakais gleſnoſchanu, tâ tad uſ fotografu pawairoſchanos reſp. konkurenzi negreeſchu wehribu.

Adr. Фотогр. И. Я. Крумину, Гарсенъ, чр. Субботъ, Курл. губ.

L. Rosenthals,

Rigâ, leelâ Grehzneeku eelâ 13,

peedahwâ uſ galwoſchanu

leelâ iſwehlê par **lehtakâm zenam.**

pulkſtenus, juwelus, ſelta- un ſudraba prezes, kâ ari **alfenida prezes**

eekſch- un ahrſemju fabrikatu.

Paſcha iſlaboſchanas darbniza.

J. Behrſina K 277

ahdu weikals,

Jelgawas Ahrrigâ, Akmenu eelâ Nr. 18, peedahwâ wiſadas ahdu prezes.

Widſemes Sawſtarpigàs Kreditbeedr.

(Rigâ, Rigas Latweeſchu Beedribas namâ.)

Bilanze

uſ 1. martu 1900. g.

Aktiwà:

Kaſê ſkaidrâ naudâ	R.	13,223 11		
Tekoſchs rehkins Rigas Birſchas Bankâ	„	104,612 71	R.	117,835 82
Tekoſchs rehkins Rigas Birſchas Bankâ pret wehrtspapireem			„	17,000 —
Diskonteti wekſeli ar ne maſak kâ diweem parakſteem			„	1,192,514 51
Diskonteti wekſeli ar droſchibu			„	101,490 —
Aiſdewumi pret kihlam:				
1) pret wehrtspapireem	R.	31,840 —		
2) „ prezem	„	351,150 —		
3) „ obligazijam, eegroſet. uſ pilſeht. imobil.	„	47,790 —		
4) pret obligazijam, eegroſ. uſ lauku imobilijam	„	97,960 —	„	528,740 —
Debitoru ſpeziali tekoſchi rehkini			„	168,211 46
Wehrtspapiri			„	93,673 25
Reſerwes kapitala wehrtspapiri			„	46,378 25
Inwentars			„	1,328 35
Tekoſchi iſdewumi			„	2,839 51
Atmakſajami iſdewumi			„	595 86
Kuponu konto			„	194 65
Proteſteti wekſeli			„	6,157 18
Wehrtspapiru rentes			„	2,300 86
Noguldijumu rentes			„	— —
Pahrejoſchas ſumas			„	1,352 42
Papildu nodoklis par 1898. g.			„	— —
0,216% nodoklis			„	— —
5% nodoklis uſ noguld. rentem			„	— —
			R.	2,280,612 13

Paſiwà:

Rihzibas kapitals, eemakſats no 1098 beedr.			R.	242,690 —
Reſerwes kapitals			„	51,477 85
Diwidendu papildu kapitals			„	6,389 77
Noguldijumi*)				
1) uſ noteikta laika	R.	1,707,142 96		
2) uſ tekoſcha rehkina	„	47,630 31	„	1,754,773 27
Rediskonteti wekſeli Rig. Birſchas Bankâ			„	— —
Schiro-à-depôt konto Rig. Birſchas Bankâ			„	— —
Kreditoru ſpeziali tekoſchi rehkini			„	110,130 49
Aiſdewumu rentes			„	43,983 24
Noguldijumu rentes			„	35,686 57
Wehrtspapiru rentes			„	— —
Laukſaimneez. un ruhpneezibas weizinaſchanas kapitals			„	4,937 10
Diwidendu konto			„	21,315 99
Atmakſati norakſtijumi			„	60 —
Eerednu palihdſibas kaſe			„	4,254 40
Pahrejoſchas ſumas			„	1,113 71
Tantjemu konto			„	268 30
5% papildu nodoklis			„	— —
Prozentnodoklis no tihras pelnas par 1899. g.			„	3,531 44
			R.	2,280,612 13

*) no teem no beedreem eemakſati 638,753 27 kap.
„ nebeedreem „ 1,116,020 — „
1,754,773 27 kap.

Beedru garantijas kapitals 2,184,210 rbl. — kap.

Kreditbeedriba aprehkina:

a) par aiſdewumeem pret wehrtspapireem 6½ proz.
b) „ „ „ prezem 6½ „
c) „ wekſelu diskonteſchanu 7—7½ „
d) uſ ſpez. tekoſcha rehkina 7 „

un makſâ:

a) par noguldijumeem no 1—6 mehn. pilnus 4½ proz.
b) „ „ uſ tekoſcha rehkina 2 „

Darba laiks ir no 10—3 deenâ.

Walde.

III. Rigas ſawſtarp. Kreditbeedr. rehkins,

Kalku eelâ „Uleja" beedribas namâ, eeeja no leelâs Kaleju eelas.

1. martâ 1900. g.

Debet.

	Rbl.	K.
Kaſe; ſkaidrâ naudâ un tek. rehkinos walſtbankâ	57,394	43
Aiſdewumi pret ſalogeem	162,953	45
Spezial tek. rehkins pret prozentu papiru ſalogu	149,531	02
Diskonteti wekſeli	816,733	68
Wekſeli ar droſchibu	663,868	—
Wehrtspapiri	174,783	—
Daſchadi parahdneeki	175,835	72
Nama konto	466,155	15
Inwentars	1,545	25
Noguldijumu prozenti	20,342	52
Daſchadi iſdewumi	45,891	57
Beedru eemakſajumi zit. bankâs	210	—
Wekſeli ſanemti un iſſuhtiti komiſijâ	22,223	77
Kopâ	2,757,467	56

Kredit.

	Rbl.	K.
Apgroſiſch. kapitals, eemakſ. no 307 beedr.	127,865	—
Reſerwes kapitals	106,004	[illegible]
Bankas eerehdnu panſiju fonds	64,115	[illegible]
Diwidendu reſerwi	7,464	68
Tekoſchi rehk. u. noguldij.	1,240,683	63
Wekſelu pahrdiskonteſch. Walſtsbank. Rigas kant.	568,786	02
Rigas Hipoteku beedr.	125,261	75
Prozenti	195,149	81
Prozenti no wehrtspap.	11,505	63
Daſchadi kreditori	306,627	88
Diwidendi par 1889—1894.	1,374	23
Diwidendi par 1898. g.	2,629	30
Kopâ	2,757,467	56

Droſchibas kapitals: Ar beedru galwoſchanu . . . . 1,150,785 rbl. — kap.
Wekſeli ſanemti komiſijâ . . . . . 147,313 rbl. 82 kap.
„ „ „ un iſſuhtiti 36,219 „ 19 „ 183,533 „ 01 „

Lihdſ tahlakai iſſludinaſchanai ir nolikti ſchahdi prozenti:

Pee wekſelu diskonteſchanas 7—8% par gadu.
Par ſolo-wekſelu diskonteſchanu, kureem droſchibas prezês 8—8½% par gadu.
Par aiſdewumeem pret prozentu papiru ſalogu 7% par gadu.
Pee aiſdewumeem pret tahdeem paſcheem papireem uſ abeju uſteikſchanu 7—7½% par gadu.
Pee ſpeziali tekoſcheem rehkineem 7½—8½% par gadu.
Par tekoſcho konto — 3% par gadu.
Par noguldijumeem ar iſmakſaſchanu pehz pagehreſchanas 3% par gadu.
Par noguldijumeem uſ noliktu laiku par 3 mehneſcheem — 3%; par 6 mehneſcheem — 4%; par 9 mehneſcheem — 4½%; par weenu gadu un ilgak 4½—5%.

Beedriba apgahdâ naudas-papiru pirkſchanu un pahrdoſchanu, diskonte kuponus un beſ nekahda atwilkuma ſamakſâ **Maſkawas ſemes bankas** notezejuſchus **kuponus** un iſloſetâs **prozentu kihlu ſihmes,** iſdara naudas pahrweſchanu un peenem **wekſelu, dſelſszelu naudas paſinojumu** un **zitu dokumentu** eekaſeſchanu daſchadâs Kreewijas pilſehtâs. Uſ peepraſijumu dod atbildi par noteikumeem un makſu pee uſdewumu iſpildiſchanas.

Pehz likumu § 39 wed dariſchanas ari ar nebeedreem.

Rigâ, 29. februari 1900.

133 **Direkzija.**

Selta medali:
Jelgawâ 1888. Nischni-Nowgorodâ 1896. Jurjewâ 1898. Sw. Peterburgâ 1899.

„Russia“ brauzamo ritenu fabrika

A. Leutner & Co., Rigâ,

Aleksandra eelâ Nr. 129/131.

Wezakâ un leelakâ brauzamo ritenu fabrika Krewijâ.

ibinata 1886. g.

Peedahwâ sawus pirmklasejos **brauzamos ritenus „Russia“** par wisadâm zenam ar pilnigu galwoschanu.

Jauni brauzamee riteni sahkot no **90 rbl.**

Fabrikas noliktawas:
Rigâ, Teatra bulwari Nr. 7,
Sw. Peterburgâ, Maskawâ, Warschawâ, Kijewâ, Lodsâ un Leepajâ.
Ilustretus katalogus peesuhta par welti. K 931

Wahrischanas mahkslas skola

Rigâ, leelâ Newas eelâ Nr. 27.

Pamatigi eemahza ahtrâ laikâ, skatot pehz mahzekla spehjas un tschakluma sinibas, wajadsigas **katrai kreetnai saimneezei** un **lehkschai**, kà: wisadu wirumu zepeschu, kuhku, eewahrijumu, usskoschamo u. t. t., eedalischanâ, pagatawoschanâ, pasneegschanâ un usglabaschanâ, ikdeenischkâ, pilsonu un augstmanu saimneezibâ, bes tam seepu wahrischanu, augku kalteschanu, desu taisischanu, maises un pihragu zepschanu, galas sahlischanu un schahweschanu, galda klahschanu un dekoreschanu u. t. t.

Maksa — par pilnu saimneezibas kursu — **30 rubli;** skolneezem, kuras peeda'as manâ skolâ pee wiseem mahzibas preekschmeteem — kà schnitu sihmeschanas, schuhschanas, smalkeem rokdarbeem u. t. t. — **lehtaki.**

Mahzekles peenem ikdeenas, us wehleschanos ari dsihwokli, ar un bes ustura.

Preekschneeze: **E. Seidman.**

NB. **Pusdeenas** dabujamas ikdeenas no pulksi. 12—3 deenâ.
Pastelletjumus us kuhkam, zepumeem u. t. t. peenem katrâ-laikâ.

I. godalga par ahrstneezibas stahdeem 1895.

Mag. E. Birsmana

apteeku pretschu tirgotawa,
Rigâ,
Rahtuscha laukumâ, leelâ Grehzneeku eelâ № 3, pascha namâ,
atkal atwehrta un **peedahwâ leelumâ** un **masâs dalâs:** eekschu un ahrsemju **apteeku prezes, kimikalijas, pahrseenamos lihdsekkus kirurgiskus rihkus, desinfekzijas lihdsekkus, wilnas** un **ellas krahsas, parfimerijas** un **seepes** wisbagatigakâ iswehlê no slawenakâm kreewu un ahrsemju fabrikam, wisus dabiskos **mineral-uhdenus,** kà ari daudz zitas saimneezibâ leetojamas weelas. Sewischki eeteizama: **A. Seeberga eesala kafeja, eesala ekstrakts, eesala bonboni.** Turpat ari dabujamas: Mag. **E. Birsmana** grahm. **„Par ahrstneezibas stahdeem.“**

Seebergs u. Gudsche.

50,000.

Esmu eerihkojis Romanowa eelâ Nr. 17, Rigâ, higieniskù **papirosu tschaulischu** (hilsu) **fabriku** un eeteizu zeen. publikai **tschaulites** ar wahrdu **„Puschkin“** un **„Widseme“**, kuras pagatawotas no ihsta franischu papira, kas ismeklets un atsihts par teizamu no Rigas Politeknikas laboratorijas. Bes kahdâm reklamam luhdsu padewigi smehketaju kungus, pahrleezinatees par manu tschaulischu labumu ta ka pat wisu gahrdumu paraduschee smehketaju kungi dos manâm tschaulitem pret zitâm **preekschroku.**
K 9818 Augstzeenibâ

W. Petersohns.

„Lustiga“ weesniza.

Eeeja no Dsirnawu eelas.
Istabas ehrtas, ar wisjaunakeem pahrlabojumeem.
Zena sahkot no 30 kap.
Laipna apkalposchana. Wanna.
7394 Telefons Nr. 825.

J. Kronberga

M 9952 **Rigâ,**
Kungu un Marstaleelu stuhri

Nr. 21. Nr. 21. Nr. 21. Nr. 21.

Welosipedu
isgatawoschanas, emaljeschanas u. nikeleschanas darbnitza.
Islabojumi ahtri un lehti.

Suworowa eelâ Nr. 3,
wilnas, dselss, ahdu un sirgu leetu pahrdotawa pee sen pasihstamâ

„Wezâ Behrsa“,

peedahwâ par **sewischki lehtâm zenam:**

Wilnu: peleku, melnu un baltu.
Dselsi: pakawu, ragawu un wisadas wahgu kalamas dselsis, kà ari tehraudu.
Sirgu leetas: slejas, sakas, sedulkas, eemauktus, lokus u. t. t.
Ahdas: **sewischki stipras pastalahdas,** kà ari **arklus, arklu lemeschus, iskaptes, iskapschu galodinas** un **strihkus, sahgus, tezilus, kehdes, strikus, atslehgas, katlus** jo bagatigâ krahjumâ. 504

Karl Swihgsne,
wilnas, dselss, sirgu leetu un ahdu tirgotawa, **Suworowa eelâ Nr. 3.**

Wezâ Wezâ Behrsa. Wezâ Behrsa.

Pirmâ Kreewijas ugunsapdroschinaschanas beedriba,

dibinata **1827** Peterburgâ.

Pilnigi eemaksats pamata kapitals **4,000,000 rbl.**
Reserwes kapitali . . . . . **3,000,000 rbl.**

General-agents: **R. John Hafferbergs,**
Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22.

A. Danzigera

Rigas twaika krahsotawas un kimiska masgaschanas eetaise.

Peenem **krahsoschanai** un **kimiskai tihrischanai** neisahrditâ sastahwâ:

Leetus mehteles, jakas, paletosus, apleekamos,
tapat wisadas
pawasara garderobes.

Spezialitate:
Wadmalas un puswadmalas
krahsoschana, welschana un schkehreschana.

Peenemschanas weetas Rigâ:
1. Skahrnu eelâ Nr. 4. 3. Tehrbatas eelâ Nr. 13.
2. Aleksandra eelâ Nr. 13. 4. Reweles eelâ Nr. 5.

Prowinzês:
Jurjewâ pee Ed. Friedricha.
Walmeerâ pee M. Lilienthala.
Zehsis pee M. Standke.
Pernawâ pee E. Buhre.
Arensburgâ pee J. Zaunit.
Narwâ pee E. Bachmann.
Jelgawâ pee E. Babkowsky.
Tukumâ pee H. Freymana.
Talsos pee E. Klassona.
Sabilê pee M. Schatza
Bauskâ pee P. Jankowski.

J. Kasparija

apteeku pretschu tirgotawa, Rigâ,
Nr. 153. Aleksandra eelâ Nr. 153,
eeteiz par **lehtâm zenam** wisas **apteeku** un **mahlderu prezes, parfimerijas, wilnas** un **ellas krahsas, seepju sahli, opali,** labaku drehbju tihrischanas lihdsekli un **wisadus saimneezibas peederumus.**
K 263

Rupat no drukas isnahza grahmata:

Palihgs drehbneekeem,

sakopota no praktiska sagreeschanas mahkslas skolotaja **R. Breschinsky.**
Maksâ 3 rubli.
Mehra aparats maksâ **7 rubli.**
Mehra grahmata maksâ **75 kap.**
Dabonami:
Rigâ J. A. Freya gr. pahrd., leelâ Kehnina eelâ Nr. 28.
Leepajâ S. Ruhjas gr. pahrd.
Jelgawâ pee isdeweja un Neimana gr. prd.
Bauskâ Leitlanda grahm. pahrd.
Tukumâ Birsgala gr. pahrd.
Dwinskâ Karla Joses grahmatu pahrd.
Kuldigâ pee Besthorna.
Wentspilî pee Th. G. Autmana.
Walkâ pee M. Rudolfa.
895

J. E. Muschke,

Lampu fabrika.
ar twaika dsinejn,
trauku un stikla pretschu noliktawa,
Rigâ, Terbatas eelâ 18.
Fabrikas telefons 1011.
Noliktawas telefons 1012.
Emalj. kehka trauki,
Alfenida galda leet.,
Tehjmaschinas,
Lampas un
Lampu peederumi.
Lampu reparaturas isdara lehti, ahtri un labi, pascha darbnizâ. M 290

Peena zentrifugas

is wisâm labakâm fabrikam.
Peensaimneezibas un drawneezibas peederumus.
Rud. Sacka slawenos wairaklemeschu arklus.
Dehnes mehslu sehjmaschinas.
„Plano“ un **„Mac Kormick“ planjmaschinas** un firga grahbeklus. **„Marschall & Sons“** un zitu fabriku **lokomobiles** un **kulmaschinas** un wisus zitus lauksaimneezibas rihkus un maschinas peedahwâ
M 912

agronoms **J. Bissenieks,**
Jelgawâ, Katolu eelâ Nr. 46.
Katalogus par katru maschinu peesuhta us peeprasijumu par brihwu.

Granita, marmora un tschuguna kapu krustus

glihtâs formâs
kà ari zitas tschuguna prezes wairumâ un masumâ peedahwâ

J. Lahzis, Rigâ,

tschuguna leetuwe un akmenu kaltuwe.
Noliktawa: **Terbatas eelâ Nr. 22.** Fabrika: **Kihschesera eelâ.**

J. Knubes

akmenu kaltuwe
Rigâ, Meera (Frieden) eelâ Nr. 15.
peedahwâ
marmora, granita un zitu akmenu
kapu krustus un monumentus,
kà ari tschuguna kapu krustus
par lehtakâm zenam.

„Mahjas Weesa Mehneschraksta“

1900. g. 3. burtnizas saturs:

1. **Swehtki Solhaugâ**. Drama trijos zehleenos no Henrika Ibsena. Tulkojums no J. Raina. (Turpinajums).
2. **Latweeschu pastoralà lirika.** Gothards Fridrikis Stenders 1714—1796. g. Wehsturiga skize no Roberta Klaustina (Turpinajums).
3. **Romas atjaunotaji.** Stahsts is skolneeku dsihwes. No Poruku Jahna.
4. **Sobi**. No Fr. Meerkalna. (Beigas).
5. **Mihlestibas dseesmas.** No Poruku Jahna.
6. **Dullais Dauka.** Sarakstijis Sudrabu Edschus. (Beigas).
7. **Juhrmalà.** Pehz H. Heines no Poruku Jahna.
8. **Wina Keisariskàs Majestates Keisara Nikolaja II. austruma semju zelojums**. (Ar ilustrazijam.) Sarakstijis knass E. Uchtomskis. Ar zeen. autora un Wisaugstakà galma ministra atlauju latwiski tulkots. (Turpinajums).
9. **Is wisjaunakàs kreewu lirikas.** Allegro dseja. Atdsejojis Julijs.
10. **Aspasija.** Mahkslas un mihlestibas romans is Wez-Heladas. No Roberta Hamerlinga. Tulkojuse Aspasija. (Turpinajums).
11. **Par welnu.** Is Gorkija — Melnais.
12. **Jaunlaiku zeetokschni.** No dozenta Dr. phil. K. Baloscha. (Ar sihmejumeem).
13. **Daschadi raksti.** Kronwalda Atis. — Seeweeschu skaistums. — Buhri Kolensas kaujâ. — Waj aukstums weseligs. — Seetina swaigsnajs. — Matematika un gara dahwana. — Fotoskulptura. — Rakstama maschina. — Broma meegs — Swejojanta maschina — Milsu gaisa kugis. — Muhsu bildes. — Grahmatu galds. — Pasinojumi.

Bildes: **Wenezeeschu jaunais pahris.** No R. Rösslera. (Us ihpaschas lapas). — **Us preekschu, waj atpakal?** (Napoleons I. Grodnâ). No W. Werestschagina. (Us ihpaschas lapas). — **Airolo un Stalwedro aisa.** — **Sliktas sinas is Franzijas.** (Napoleons I. Maskawâ). No Werestschagina — **Waraus sanemschana swehtnizâ**. — **Skati is Samoas salam.** — **Speionskop** (Deenwidus Afrikâ). — **Kronwalda Atis**. — **Buhri Kolensas kaujâ.**

„Mahjas Weesa Mehneschraksts“ maksà „Mahjas Weesa“ abonenteem kopâ ar „Mahjas Weesi“: Bes peesuhtischanas **3** rbl. **85** kap. par gadu, ar peesuhtischanu **5** rbl par gadu. Teem, kas naw „Mahjas Weesa abonenti: Bes peesuhtischanas **2** rbl. **60** kap. par gadu, ar peesuhtischanu **3** rbl. par gadu.

Burtniza maksà 30 kap.

Apstellejumus un sludinajumus peenem: Ernsta Plates drukatawâ, Rigâ, pee Petera basnizas un katrâ grahmatu tirgotawâ.

Augstzeenibâ Dr. phil. **Arnolds Plates,**
„Mahjas Weesa Mehneschraksta“ isdewejs.

---

20. gadu simtena malschanas eetaise.

Leelakà darba spehja. Augstakà labuma malums. Weenkahrscha konstrukzija. Weegla eeschana. Ehrta apkalposchana un regulleschana.

Wisus schos labumus war eeguht weenigi ar **W. A. Schidlowsky patenta**

bumbinu lehgeru malamo gangi.

Slawenàs firmas **Joseph Trapp** (Behmijâ), **patentetee**

mahksligi dsirnawu akmeni.

Wiszaur weena weela. Asinat newajaga.
Weenigee weetneeki preeksch Baltijas gubernam:

Balkin & Krieg, Rigâ,

Marstalu eelâ Nr. 11. — Telefons 1109.
Prospektus issneeds bes maksas.

Semischka galwoschana. Slawenako fabriku un jaunako konstrukziju **schujamo maschinu, adamo maschinu un**

welosipedu

leelakais krahjums.
Dürkoppa „Diana“ brauzamo riteņu pahrdoschanas weeta.

W. Ruth's Rigâ,
Nr. 25, Kungu eelâ Nr. 25.
mekaniska darbniza maschinu un welosipedu islaboschanai.
Lehtakàs zenas.

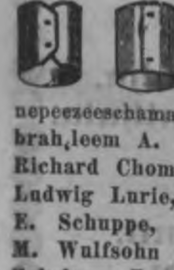

Slawenà wescha
Saksijas un Rumanijas karaļu galma apgahdneeku

Mey & Edlich,

Leipzig-Plagwitzâ,

ir glihtakà, praktiskakà, lehtakà un naw no smalkakàs audeklu weschas isschkirama. Kareiwjeem, cejotajeem, jaunekļeem u. t. t. ir wiņa teescham nepeezeeschama. Par nedauds kapeikam gabalâ dabujama Rigâ pee: brahļeem A. & J. Alschwang, S. A. Blechmann & dehleem, Richard Chomse, W. Goldstein, L. Goerber, E. D. Huttner, Ludwig Lurie, J. J. Ossipow, J. Oestberg, A. N. Putilow, E. Schuppe, L. Thal, N. Wagner, L. N. Woronzow, M. Wulfsohn & dehla; Limbaschos pee: brahļeem Specht; Zehsîs pee E. Heintze un ikkatrâ zaur plakateem issludinatâ weetâ. Us katra weschas gabala atrodas tirsneezibas sihme kà ari firma

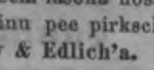

Mey & Edlich, Leipzig.

No pakaļtaisijumeem, kahdi ar lihdsigàm etiķetem un lihdsigeem eepakajumeem, pa leelakai daļai ar lihdsigeem fasona nosaukumeem top peesolita, wajaga sargatees un usaizinu pee pirkschanas peeprasit it sewischki ihsto weschu no Mey & Edlich'a.

Brahli Grandini,

Rigâ, Kalku eelâ, Nr. 15, pretim „Ulesam“
pagodinajas saweem augsti godateem kundem pasinot, ka wisi gaiditee

eeksch-un ahrsemju jaunakàs modes stofi

ir peenahkuschi un no **loti bagatigà krahjuma** dabujami:

Kleitu stofi preeksch bruhtes-, weesibu- un promenades kleitam.

Stofi preeksch mahzibas un eeswehtischanas kleitam.

Melni stofi preeksch sehru- un promenades kleitam.

Jaunakàs modes kokwilnas stofi, kà ari
wisas audeklu un baltprezes.

Akziju sabeedriba agrak

Frister & Rossmann

leelakà schujmaschinu fabrika wisâ pasaulê.

Sistemi:	**Sewischki labumi:**
Schautuwu kugischu-, Rinku kugischu-, Skrejkugischu-, un Ker-maschinas.	**Weegla rihkoschanàs. Klusa un ahtra darbiba. Eleganta isskata. Ruhpigakais justejums.**

Augschejàs, wisu labakàs schujmaschinas. Rigâ, **par lehtakàm zenam dabujamas weenigi pee**

Jensen & Albini,

leelâ Smilschu eelâ Nr. 23. 1739

Wisu sistemu schujamu maschinu un welosipedu reparaturas isdara paschu mekaniskâ darbnizâ **ahtri un lehti.**

Sargatees saaukstetees!

Tos, kuri wehlas eegahdatees **leetu un aukstumu zauri nelaidoschus apgehrbus,** loti praktiskus, un lehtus, kungeem, damam un behrneem, luhdsam greestees pee **N. Kaschdana,** fabrikas noliktawâ, **Rigâ, Kalku eelâ Nr. 10,** sehtâ. 737

K. Lorch & beedr.

Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22, Hafferberga namâ.

Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22, Hafferberga namâ.

Par fabrikas zenam
dabujami
wisadas sortes
audekli,
linu un pakulu dsijas
is
Kengeraga fabrikas
pee

K. Lorch & beedr.

M 132

Pirmais
musikas instituts Rigâ,

№ 2, Walnu eelâ № 2,

(dibinats no **Emila Siegerta** 1864. g.)

Eewingrinajuschos skolneeku, kà ari **eesahzeju usnemschana** war notikt **katrâ laikâ.**

Wispahreja **skolneeku pahrbaudischana** wisàs skolas nodalàs, dehl spehjigo skolneeku pahrzelschanas augstakàs klasès, buhs **13., 14.** un **15. martâ.**

Galwenà pahrbaudischana, diplomu un **goda sihmu isdalischana** pirmàs (augstakàs) klases skolneekeem (jo pehz statuteem tikai tee pee galwenàs pahrbaudischanas peelaischami) buhs **22., 23., 24.** un **25. martâ** pulksten 7 wakarâ, goda preekschneezibas, skolotaju un eeluhgtu autoritatu, kà ari skolneeku peederigo klahtbuhtnê.

I. galweno pahrbaudischanu absolwès: **Ella Rosenberg** jkdse (klaweeres), **Nikolajs Awstricza** kgs (klaweeres), **Meta Rosenberg** jkdse (klaweeres).

II. galweno pahrbaudischanu absolwès: **Mary Schulzes** jkdse (klaweeres), **Emilija Suberg** jkdse (klaweeres), **Auguste Luhmann** jkdse (klaweeres), **Leo Schönfeldta** kgs (fleite).

III. galweno pahrbaudischanu absolwès: **Raissa Awstricz** jkdse (klaweeres), **Edwards Grünowa** kgs (klaweeres), **Emma Arlt** jkdse (klaweeres), **Marija Strahl** jkdse (klaweeres).

IV. galweno pahrbaudischanu absolwès: **Anna Peleks** jkdse (klaweeres), **Jahnis Osolina** kgs (klarnete), **Bonifazie Rogges** jkdse (klaweeres), **Peters Leppecka** kgs (meschrags), **Jahnis Osolina** kgs (wijoles), **Alfreds Kambera** kgs (meschrags).

V. galweno pahrbaudischanu absolwès: **Marija Petschak** jkdse (klaweeres), **Agnese Genning** jkdse (klaweeres), **Aurelija Kodritsch** jkdse (klaweeres), **Erna Tidricka** jkdse (klaweeres), **Peters Leppecka** kgs (wijoles).

VI. galweno pahrbaudischanu absolwès: **Marta Siegert** jkdse (wijoles), **Marta Siegert** jkdse (dseedaschana).

Tais paschàs deenàs: **Sinojumi par pehdejo semestri, godalgu isdalischana** tagadejeem instituta labakeem skolneekeem.

Peektdeen, 31. martâ pulkst. 3 pehz pusd.: **Leezibu un jauna semestra stundu rahditaju** issneegschana.

Jauns mahzibas kurss sahksees sestdeen, 1. aprilî.

Jaunu skolneeku usnemschana katrâ laikâ. Peeteikschanas us jauno kursu, top luhgts isdarit **laikus,** lai eespehjams **eewehrot katra wehleschanos.** Schim nolnhkam musikas direktors **Emils Siegerta** kgs institutâ runajams **katru deenu** no plkst. **10—12** pr. pusd. un no **4—6** pehz pusd. — Ahreenes skolneekeem pagahdâ pansionatu.

Direkzija.

Statuti, kà ari paskaidrojumi par mahzibas gaitu (kreewu, wahzu un latw. walodàs) dabujami par brihwu wisàs musikalijn tirgotawàs un pee instituta waldes. 908

Cornets à Piston

labakà austreeschu, frantschu un wahzu fabrikata, ar pumpjeem, zilindreem un perinet wentileem, misina, ... un apsudraboti ar graweteem greznojumeem par **10, 12, 16, ... 30, 40, 50** rbl. un dahrgaki.

Kornèragu- mundstiki, dempferi, kastes.

Trompetes un alta ragi, tenora ragi,
slaikâ fasonâ un olas weidâ.

Meschragi
labakà isgatawojuma par daschadàm zenam.

Baritona, welkamàs un wentilu basunes, alta, tenora u. basa basunes.

Tubas un Helikona bases

Wisadus peederumus
preeksch **puhschameem** instrumenteem peedahwà bagatà isswehlê un usnemu instrumentu apgahdaschanu preeksch orkestreem no kuras katras fabrikas

J. Redlicha

angļu magasina Rigâ,
Kalku eelâ Nr. 1.

Musikas instrumentu spezial-noda...

Pascha islaboschanas darbn...
preeksch wisadeem
musikas instrumenteem

Ilustreti zenu rahditaji bes maksas. M 8...

Ed. Zehders, Rigâ.

Semkopibas maschinu un lauksaimneezibas rihku krahjums.
Karla eelâ Nr. 11, pretim Tukuma-Jelgawas dselszelam,
peedahwà

kulmaschinas.

ar roku dsenamas un tahdas, ar gehpeli dsenamas zeeksch 2, 4, 6, 8 un wairak sirgeem ar turklaht peederigeem **gehpeleem,** wisas maschinas pehz jaunakàs un labakàs konstrukzijas is wislabakà materiala

wisu us galwoschanu.

Tahlaki: **wisadus arklus, sehklas aparajus, ezeschas, sehklas maschinas, seena grahbeklus, labibas tihramas maschinas, hekselu maschinas u. t. t.**

Lokomobiles un twaika kulmaschinas
jaunakàs konstrukzijas,
no **anglu fabrikas Rich. Garret u. Sons,** no 3, 4, 6, 8 un ... sirgu spehkeem.

Wehstulu adrese: **Ed. Zehder, Rigâ.**

Drukats un dabujams pee grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja **Ernsta Plates**, Rigâ, pee Petera basnizas.

Sche klaht „Literariskais Peelikums“ un „Semkopibas Peelikums“.